

MIROŚLAW PŁONKA* – KRAKÓW

KSIĘGOZBIÓR PARAFIALNY W STRYSZOWIE W XVI-XVIII WIEKU

PARISH BOOK COLLECTION IN STRYSZÓW IN THE 16TH-18TH CENTURIES

Abstract

The book collection of the parish library in Stryszów was one of the most numerous in 1748 among all the parishes of the Zator deanery and rural parishes of the Diocese of Kraków. Despite the above, it has not enjoyed a wider study to date. Meanwhile, its holdings included numerous titles that differed from the previous idea of a library in a rural parish. Many of the books were a legacy of the Kraków-based academics who were also parish priests in Stryszów in the 18th century. The article describes the development of the book collection, pointing out the considerable role of the foundation of the Archconfraternity of Our Lady of Consolation and the activity of the parish priests in charge, who understood that the collection of books constituted the intellectual culture of the parish. The study is accompanied by a source edition of the list of parish book titles from the 1748 visitation record and the inventory of the parish library by Rev. Franciszek Stanisław Kostka Kolendowicz from 1773–1780.

Keywords: Stryszów; book collection; Rev. Franciszek Kolendowicz

Translated by Marek Robak-Sobolewski

Streszczenie

Księgozbiór biblioteki parafialnej w Stryszowie stanowił w 1748 roku jeden z liczniejszych w skali wszystkich parafii dekanatu zatorskiego i wiejskich

* Mirosław Płonka – dr nauk humanistycznych w zakresie historii, Instytut Historii i Archiwistyki, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
e-mail: miroslaw.plonka@uken.krakow.pl
<https://orcid.org/0000-0002-3806-1146>

parafii diecezji krakowskiej. Mimo to nie doczekał się do chwili obecnej szerszego opracowania. Tymczasem w jego zasobie znajdowały się liczne tytuły, odbiegające od dotychczasowego wyobrażenia o bibliotece w wiejskiej parafii. Wiele książek stanowiło spuściznę po będących proboszczami w Stryszowie w XVIII wieku akademikach krakowskich. W artykule omówiono rozwój księgozbioru, wskazując niebagatelną rolę fundacji Arcybractwa Matki Boskiej Pocieszenia i aktywności proboszczów-wykładowców, którzy rozumieli, że gromadzenie książek stanowiło o kulturze intelektualnej parafii. Do opracowania dołączono edycję źródłową wykazu tytułów ksiąg parafialnych z protokołu wizytacji z 1748 roku oraz inwentarza biblioteki parafialnej autorstwa ks. Franciszka Stanisława Kostki Kolendowicza z lat 1773-1780.

Słowa kluczowe: Stryszów; księgozbiór; ks. Franciszek Kolendowicz

Kulturotwórcza rola bibliotek kościelnych została już dość gruntownie omówiona, głównie za sprawą ożywionych w ciągu ostatnich dwóch dekad badań nad zbiorami parafialnymi, zakonnymi, kapitulnymi czy prywatnymi duchownych¹. Rekonstruowany lub opisywany w licznych pracach na temat bibliotek parafialnych księgozbiór lokalnego Kościoła pozwala rozpoznać zainteresowania intelektualne czy stan umysłowy księży pracujących w parafii. W związku z tym bezcenne okazują się studia przypadków. Księgozbiór i sposób funkcjonowania biblioteki parafialnej we wsi Stryszów (księstwo zatorskie) zostały opisane w protokołach powizytacyjnych oraz inwentarzach gospodarczych parafii². W oddalonym blisko o 50 kilometrów od Krakowa Stryszowie przez niemal całe XVIII stulecie proboszczami byli akademicy krakowscy. W związku z tym nie brakowało w zasobach

¹ W kontekście bibliotek parafialnych obecnej Małopolski warto nadmienić chociażby prace: J. Kracik, *Biblioteki parafialne a prywatne księgozbiory duchowieństwa. Dekanat Nowa Góra w XVI-XVIII w.*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 32 (1976) s. 249-271; H.E. Wyczawski, *Biblioteki parafialne w diecezji krakowskiej u schyłku XVI w.*, „Polonia Sacra”, 6 (1953/1954) z. 2, s. 114-142; J.M. Marszalska, *Księgozbiór kanoników i wikariuszy kapituły kolegiackiej pw. Narodzenia NMP w Tarnowie (XV-XVIII w.) w zbiorach biblioteki tarnowskiego seminarium duchownego*, ABMK, 112 (2019) s. 219-235; W. Graczyk, *Księgozbiory kolegiów kanońskich archidiaconatu wojnickiego do 1786 roku*, tamże, s. 137-150; por. B.S. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. IV, Kraków 2002, s. 647-650; T. Moskal, *Księgozbiór parafii w Białej w świetle wizytacji generalnej z 1748 roku*, „Roczniki Humanistyczne”, 58 (2010) s. 113-122; tenże, *Biblioteka parafialna w Łęcznej w okresie przedrozbiorowym*, w: *Studia z dziejów parafii p.w. św. Marii Magdaleny w Łęcznej*, Łęczna 2010, s. 115-120; B. Iwańska-Cieślik, *Biblioteka kapituły katedralnej we Włocławku*, Bydgoszcz 2013. Szczegółowiej bibliografię na temat bibliotek i ich księgozbiórów zestawiała: J. Szady, *Inwentarz księgozbiórów parafialnych z drugiej połowy XVIII wieku – nowa metoda edycji*, „Textus et Studia”, 5 (2016) s. 77-91.

² Parafia Stryszów była jedną z liczebniejszych jednostek administracji kościelnej dekanatu zatorskiego, a następnie spytkowickiego, skawińskiego, wadowickiego i suskiego (obecnie dekanat Wadowice Południe). Swoim obszarem obejmowała wsie prywatne: Stryszów, Dąbrówkę, Ostalówkę i Marcówkę oraz królewskiej – Zakrzów, Stronie i Leśnicę, zob. F. Lenczowski, *O kościołach i parafiach w Stryszowie i Zakrzowie*, „Nasza Przeszłość”, 45 (1976) s. 191-233; M. Płonka, *Dzieje parafii w Stryszowie – od początków do 1848 roku*, Kraków 2024.

tutejszej biblioteki parafialnej fachowej literatury z dyscypliny, będącej profesją proboszcza³. Na samym wstępie warto zauważyć, że biblioteka parafialna nie spełniała od momentu jej powstania po współczesność funkcji, z którymi obecnie jest utożsamiana tego typu instytucja. Służyła raczej za narzędzie do wewnętrznego i duchowego rozwoju księży⁴. Dopiero od drugiej połowy XIX wieku do lat 20. XX stulecia niektóre z książek zostały udostępnione w związku z popularyzacją czytelnictwa przez lokalnych proboszczów – ks. Ludwika Andrusikiewicza (zm. 1898), ks. Jacka Kopińskiego (zm. 1924) i ks. Jana Figwera (zm. 1931)⁵. W artykule przedstawiono historię kształtowania się księgozbioru parafialnego w Stryszowie, zaś dopełnieniem opracowania jest edycja źródłowa wykazu ksiąg z protokołu powizytacyjnego z 1748 roku oraz inwentarza biblioteki stryszowskiej z lat 1773-1780. Wskutek niewielu zachowanych do współczesności wymienionych w obu źródłach książek, analizowane archiwalia stanowią jedyne świadectwo, pozwalające rekonstruować przeszłość księgozbioru w wiejskiej parafii Stryszów, z którego korzystali głównie proboszczowie, ale również organiści, będący kierownikami szkoły parafialnej. Dostęp m.in. do bibliotek cyfrowych umożliwił zidentyfikowanie niemal wszystkich tytułów dzieł będących ongiś własnością biblioteki parafialnej w Stryszowie i tym samym rekonstrukcję jej księgozbioru. Przyjmując za Adamem Łysakowskim, że do XVIII wieku głównym zadaniem bibliotek było gromadzenie i przechowywanie zbiorów, można dostrzec, że inwentaryzowanie stryszowskiego księgozbioru w XVIII stuleciu wynikało z kryterium funkcjonalności biblioteki parafialnej⁶. Jedyne księgozbiory w Stryszowie i Kleczy wyróżniały się na tle całego dekanatu zatorskiego, stanowiąc przykład pojmowania biblioteki parafialnej jako przedmiotu dumy i podziwu wśród innych parafii, a także kultury intelektualnej duchownych. Nieprzypadkowo obydwa zbiory znajdowały się w najbardziej reprezentacyjnych izbach plebanii. W XVIII wieku w obu parafiach proboszczami byli akademicy, rozumiejący znaczenie posiadania przez parafię własnego księgozbioru.

W protokołach powizytacyjnych, sporządzonych od końca XVI wieku po 1667 rok, stryszowski księgozbiór nie różnił się nader od tego, który znajdował się

³ Niemożliwe byłoby rekonstruowanie staropolskiego księgozbioru w Stryszowie bez odniesienia do zachowanych fragmentarycznie dwóch inwentarzy pośmiertnych – ks. Wojciecha Rzepeckiego (zm. 1757) i ks. Józefa Dembińskiego (zm. 1772). Informacje zawarte w protokołach powizytacyjnych i wspomnianych inwentarzach zostały zestawione z wykazem ksiąg parafialnych z końca XVIII wieku, co umożliwiło stawianie kolejnych wniosków i przygotowanie edycji źródłowej.

⁴ W źródłach z XVIII wieku występuje naprzemiennie określenie biblioteka parafialna i plebańska, niemal wszystkie bowiem księgi były używane wyłącznie przez proboszcza oraz służbę kościelną – organistę i kantora.

⁵ Por. J. Kozińska, *Zbiory starych książek w bibliotekach parafialnych i klasztornych*, ABMK, 77 (2002) s. 41-51.

⁶ Por. J. Sadowska, K. Zimnoch, *Biblioteki i ich użytkownicy – od elitarności do powszechności?, w: Biblioteki bez użytkowników...? Diagnoza problemu, V Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Supraśl, 14-16 września 2015*, red. H. Brzezińska-Stec, J. Żochowska, Białystok 2015, s. 17-36.

w innych parafiach dekanatu zatorskiego⁷. Dominowały księgi liturgiczne potrzebne do praktykowania kultu, które przechowywano w szafie zakrystii kościoła wraz z paramentami liturgicznymi. W czasie wizytacji w 1598⁸, 1602⁹, 1610¹⁰, 1617¹¹, 1645¹² czy 1663 roku¹³ notowano zaledwie kilka (maksymalnie 10) ksiąg, spośród których dominowały księgi liturgiczne i tytuły przydatne w pracy duszpasterskiej (np. Biblia, traktaty teologiczne) i katechetycznej. Pierwszą znaczącą zmianę można zaobserwować po 1667 roku, kiedy w parafii zaczęło działać Arcybractwo Matki Boskiej Pocieszenia¹⁴. Choć wizytacje z 1670 czy 1679 roku nie odzwierciedlają jeszcze wzrostu liczby woluminów w parafialnym księgozbiorniku, niewielka zmiana

⁷ Jak zauważyła J.M. Marszalska, nie sposób pominąć przy omawianiu księgozbiornika i biblioteki istnienia szkoły przykościelnej. Szkoła parafialna istniała w Stryszowie zapewne już w pierwszej połowie XVI wieku, co poświadczają chociażby informacje na temat klech m.in. w 1513 i 1527 roku oraz osób immatrykulowanych z wsi parafii Stryszów na studia w Uniwersytecie Krakowskim. Obowiązki kierownika stryszowskiej szkoły pełnił lokalny organista. Funkcjonowanie szkoły trudno wyobrazić sobie bez książki, jednak poza jedyną wzmianką z czasu wizytacji Radziwiłłowskiej trudno rekonstruować i stawiać hipotezy, poszukując odpowiedzi na pytanie, jak wyglądał stryszowski księgozbiór w XVI stuleciu. Mimo iż szkoła parafialna w Stryszowie funkcjonowała do pierwszej połowy XIX wieku, nie ma żadnej informacji, jakoby w jej gmachu był osobny księgozbiór. W badanym czasie budynek szkoły był jednak do lat 80. XVII wieku siedzibą organisty, a następnie organista mieszkał albo w organistównie, albo w części plebanii, jak to miało miejsce m.in. za organisty Wojciecha Łabęckiego (zm. 1753) w pierwszej połowie XVIII wieku, zob. Marszalska, *Księgozbiór kanoników*, s. 220; *Album Studiosorum Universitatis Cracoviensis*, t. 2, fasc. 2, *Ab anno 1515 ad annum 1551*, Kraków 1892, s. 187, 213, 296; S. Kot, *Szkolnictwo parafialne w Małopolsce XVI-XVIII wieku*, Lwów 1912, s. 264; W. Kowalski, *Reformacja a edukacja religijna w Małopolsce w połowie XVI wieku. Najważniejsze problemy i postulaty badawcze*, w: *Reformacja w Małopolsce w starodrukach i historiografii*, red. J. Drażyk, W. Kowalski, Kielce 2020, s. 15-26.

⁸ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie (dalej: AKMK), sygn. AV Cap 17, *Acta visitationis exterioris decanatum Oswiecimensis, Novi Montis, Zatoriensis... a. D. 1598*, k. 185v.

⁹ AKMK, sygn. AV Cap 20, *Visitatio decanatum Novi Montis, Volbromiensis, Leloviensis et Zatoriensis de mandato R. D. Bernardi Maciejowski, episcopi Cracoviensis et ducis Severiensis a. D. 1602*, k. 78-78v.

¹⁰ AKMK, sygn. AV Cap 28, *Acta visitationis exterioris decanatus Witoviensis, Opatovecensis, Skavinensis, Zatoriensis... a. D. 1610*, k. 119.

¹¹ AKMK, sygn. AV Cap 33, *Acta visitationis exterioris decanatus Skavinensis, Novi Montis, Oswencimensis, Zatoriensis... a. D. 1618 per R. D. Joannem Foxium, archidiaconum Cracoviensem*, k. 99v.

¹² AKMK, sygn. AV Cap 45, *Liber visitationum a R. D. Joanne Tarnowski... in annis 1644-1647 expeditarum*, s. 131.

¹³ Wymieniłem tylko protokoły wizytacji, podczas których wyszczególniono tytuły ksiąg parafialnych, zob. AKMK, sygn. AV 8, *Visitatio quindecim decanatum, nempe: Skavinensis, Zathoriensis... in annis 1663-1665 expedita*, k. 25v.

¹⁴ W 1748 roku wizytator Lanckoroński zauważył, że założone w 1667 roku bractwo zostało oficjalnie zatwierdzone dekretem biskupa krakowskiego Jana Małachowskiego w 1687 roku. Wtedy też potwierdzono stały czynsz (wyderkauf) dla konfraterni w wysokości 400 złotych polskich od umocnionego na ziemiach stryszowskich uposażenia 8000 złotych, AKMK, sygn. AV 35, *Visitatio ecclesiarum parochialium, praebendarum, capellarum, hospitalium atque confraternitatum, nec non beneficiorum in decanatus Oswiecimensis et Zathoriensis...*, s. 481-482.

jest dostrzegalna w protokole z 1708 roku. Tego roku wizytator Remigian Suszycki wymienił aż cztery mszały, piąty rekwialny, psalterz, graduał, antyfonarz, agendę, Biblię, księgę z kazaniami Fabiana Birkowskiego¹⁵, metryki parafialne oraz inwentarz rzeczy i sreber kościelnych¹⁶. Wiele z nich zapewne spłonęło albo w czasie pożaru plebanii na początku XVIII wieku, albo w pożodze kościoła parafialnego 23 grudnia 1739 roku, dlatego trudno jest stwierdzić, ile pośród nich było rękopisów, a ile starodruków¹⁷. Księgozbiór parafialny w Stryszowie nie wyróżniał się w 1708 roku na tle innych parafii dekanatu zatorskiego, co jednak zmieniło się w latach 20. i 30. XVIII stulecia¹⁸.

Analizując protokół powizytacyjny kanonika Józefa Kazimierza z Brzezia Lanckorońskiego¹⁹ z 1748 roku, należy zauważyć, że stryszowski księgozbiór był już wówczas jednym z liczniejszych pośród wiejskich parafii diecezji krakowskiej²⁰. Dla przykładu, w Wadowicach do grona ksiąg stanowiących księgozbiór parafialny, zaliczono trzy mszały, dwa mszaliki rekwialne, trzy stare agendy (większą i dwie mniejsze) oraz dwie „ewangelijki”²¹. W Kętach odnotowano 26 tytułów, w Andrychowie 15 ksiąg kościelnych, w Wieprzu 14, w Tłuczani 13, w Choczni i Inwałdzie po 11, a w Witanowicach 9²². W pobliskich Zembrzycach wizytator wpisał do protokołu 17 tytułów ksiąg kościelnych, pośród których było takie precjozum jak wielki mszał ze „srebrnymi klauzurkami z jednej strony, w środku sztuka odlewana z figurą S. Piotra, z drugiej strony także sztuka z figurą S. Pawła Apostołów, po rogach z obudówch stron gwiazdy srebrne”. Ponadto w zembrzyckim zbiorze znaleźć można było księgi

¹⁵ F. Birkowski, *Kazania Na Niedziele i Święta Doroczne (...): Na każdą Niedzielę po dwojgu Kazań y na Święta przedniejsze*, Kraków 1623; por. M. Dynowska, *Birkowski Fabian*, w: *Polski słownik biograficzny* (dalej: PSB), t. 2, red. W. Konopczyński, Kraków 1936, s. 104-105.

¹⁶ AKMK, sygn. AV 16, *Visitatio ecclesiarum decanatum Zathoriensis et Oswiecimensis et Zyweccensis per R.D. Remigium Suszycki, canonicum Cracoviensem, specialiter deputatum anno 1708 et 1709 expedita ex peracta. Ad calcem ad positum est*, k. 2.

¹⁷ Archiwum parafialne w Stryszowie (dalej: APS), sygn. III.1.3, *Fundationes Parochiae Stryszow. XVIII wiek*, k. 12.

¹⁸ Por. tamże.

¹⁹ W dwóch najstarszych księgach metrykalnych parafii Stryszów zachował się także wpis kanonika Józefa Kazimierza z Brzezia Lanckorońskiego, wizytującego parafię i lustrującego księgi metrykalne, dlatego zapewne omyłkową jest informacja w nazwie księgi wizytacji z lat 1747-1748, gdzie w tytule archiwści podali imię wizytatora – „Franciszek”, APS, sygn. II.1.1.1, *Metrica Matrimonialis (1772-1782) et Baptisatorum (1722-1751)*, s. 148; sygn. II.1.5, *Catalogus Mortuorum 1730-1779*, s. 36; AKMK, sygn. AV 35, *Visitatio ecclesiarum parochialium (...) a. D. 1747 et 1748 expedita*, s. 472-498.

²⁰ Zob. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej*, s. 649. Należy pamiętać, że zapisy w protokołach powizytacyjnych są niejednolite, co może wynikać z zaleceń instrukcji wizytacyjnej, charakteru lub pośpiechu duchownego wizytującego parafię czy niekompletności spisu przedstawionego wizytatorowi przez proboszcza. Ksiądz Rzepecki zaprezentował kanonikowi Lanckorońskiemu bardzo dokładny wykaz dóbr ruchomych parafii Stryszów z 1740 roku, co też tłumaczyłoby dokładność informacji na temat księgozbioru, por. Szady, *Inwentarz księgozbiorów parafialnych*, s. 82.

²¹ Pomijam zbiory ksiąg wadowickiego Bractwa Różańcowego i altarii św. Anny, które (jak zaznaczono w protokole) stanowiły osobne części, AKMK, sygn. AV 35, s. 510.

²² Tamże, s. 210, 218, 290, 580, 599, 617, 625.

związane z Bractwem Świętego Szkaplerza oraz woluminy legowane przez proboszcza zembrzyckiego ks. Pawła Markiewicza, zmarłego 2 maja 1731 roku²³. W Barwałdzie wizytujący parafie dekanatu zatorskiego duchowny podał 7 woluminów, tymczasem w znacznie większej i starszej parafii w Mucharzu wymienił zaledwie 6 ksiąg²⁴. Jedynie w Graboszycach czy Starej Wsi podano ponad 30 tytułów ksiąg parafialnych²⁵. Zbliżony do stryszowskiego był jedynie księgozbiór wiejskiej parafii w Kleczy, w której proboszczem był doktor filozofii. Ksiądz Michał Józef Kamelski zaprezentował wizytatorowi ok. 42 tytuły książek, które wcześniej samodzielnie uporządkował²⁶. Pośród nich znajdowały się księgi liturgiczne (m.in. 3 stare złe mszały, mszał rekwalny, 2 wielkie agendy, psalterz, graduał, antyfonarz, mszał), kazania i różnorakie materiały homiletyczne (np. *Sermones Dominicales*, *Kazania* Fabiana Birkowskiego, *Postylla* Marcina Białobrzeskiego), Biblie i *Ewangelie polskie*, a także wytyczne synodu Łubieńskiego czy zbiory listów pasterskich biskupów Szaniawskiego i Lipskiego. Ponadto pokaźny zręb zbioru stanowiły 3 tomy ksiąg metrykalnych oraz *Liber perceptorum et expensorum*, *Liber Proventum* czy *Liber Inventanorum et Iurium*²⁷.

Na tle całego dekanatu zatorskiego stryszowska biblioteka parafialna sytuowała się wysoko, w jej zasobie bowiem w 1748 roku wymieniono 86 tytułów (blisko 115 woluminów)²⁸. W porównaniu do innych parafii, w Stryszowie od lat probostwa ks. Wojciecha Jana Kantego Rzepeckiego (1729-1757) kładziono szczególnie nacisk na dobry stan zachowania ksiąg liturgicznych. Jedynie stare woluminy znajdowały się w kościele w Zakrzowie²⁹. Mimo to stryszowski zbiór ustępował

²³ Tamże, s. 447-448. Ksiądz Paweł Piotr Markiewicz (1649-1731) pochodził z Nowego Zembrzydowa (Kalwarii). Miał uczyć się wraz z niejakim ks. Jentaszowskim (zm. w 1688 roku w Zembrzycach) w szkole w Podolińcu. W Zembrzycach spędził 49 lat i tam też zmarł, zob. S. Heumann, *Wiadomość o parafiach mucharskiej, zembrzyckiej i suskiej napisane przez proboszcza zembrzyckiego księdza Stanisława Heumanna w latach 1898-1900*, red. T. Wojtanek, T. Fidelus, E. Fidelus, Wadowice 2018, s. 40-41.

²⁴ W barwałdzkiej świątyni, którą wizytator uznał za nader w złym stanie zachowania, odnotowano wiele przestarzałych lub nieliczących z przestrzenią sakralną woluminów, np. mszał z powydzierzanymi kartami, mszał „w złej kompakturze na końcu brak wielu kart”, 2 podarte agendy, stary mszał rekwalny. Jedynie godnym uwagi był nowy mszał „w kompakturze złożonej z rejestrem jedwabnym fioletowym”. Porównując tytuły z protokołem wizytacji z 1708 roku, można zauważyć, że w parafii Barwałd niewiele zmieniło się do 1748 roku, jeśli chodzi o jakość księgozbioru. Co więcej, został uszczuplony, AKMK, sygn. AV 16, k. 5v; sygn. AV 35, s. 457, 472.

²⁵ AKMK, sygn. AV 35, s. 680-681.

²⁶ Ksiądz Kamelski był także odpowiedzialny za uporządkowanie księgozbioru zatorskiego, szacowanego podobno na ok. 5000 woluminów, zob. T. Ścieżor, *Historyczna Klecza*, w: *Klecza pod Wadowicami. Praca wydana z okazji 700-lecia wsi i 650-lecia parafii*, red. T. Ścieżor, Klecza 2004, s. 7-82.

²⁷ Wiele kleteckich ksiąg, głównie metrykalnych, spłonęło w 1822 roku, a pozostały zaledwie księgi ślubów od 1623 roku, por. AKMK, sygn. AV 35, s. 303-304.

²⁸ W inwentarzu zaprezentowanym wizytatorowi w 1748 roku podano formaty ksiąg – *in folio*, *in quarto*, *in octavo*, *in duodecimo*, zob. tamże, s. 479-480, 493.

²⁹ Z treści XVII-wiecznych protokołów powizytacyjnych wynika, że do kościoła filialnego do Zakrzowa oddawano stare paramenty liturgiczne, w tym także księgi, by nie odczuć straty w razie ich potencjalnej kradzieży.

m.in. biblioteczne w Zatorze czy znacznie większej bibliotece klasztornej w pobliskiej Kalwarii, o której stały rozwój zatroszczył się już w pierwszych dekadach XVII wieku Mikołaj Zebrzydowski³⁰.

W każdej z wymienionych wyżej parafii dekanatu zatorskiego dominowały księgi liturgiczne. Zamożniejsze pod względem liczby woluminów biblioteki parafialne mogły poszczycić się jeszcze kazaniem, hagiografiami, dziełami prawniczymi, duszpasterskimi czy z zakresu teologii praktycznej³¹. Własne księgozbiory miały w parafiach także bractwa dewocyjne, jak chociażby w Wadowicach, Kętach czy Andrychowcie. Niebagatelną rolę dla stryszowskiego księgozbioru miała fundacja Arcybractwa Matki Boskiej Pocieszenia. To właśnie po 1667 roku stryszowski zasób biblioteczny zaczął powiększać się o literaturę dedykowaną istniejącej wspólnocie Pocieszenia i jej nabożeństwu³². Na podstawie protokołu z 1748 roku wiadomo, że w stryszowskiej bibliotece znaleźć można było np. ofiarowane arcybractwu – *Opisanie Bractwa Pocieszenia Najświętszej Panny*. Na podstawie tej ostatniej udało się zidentyfikować ikonografię najstarszych polichromii w kościele parafialnym w Stryszowie³³. W zbiorze ksiąg w 1748 roku znajdowały się także najstarsze stryszowskie kroniki parafialne, jak chociażby wzmiankowana przez Lanckorońskiego *Kronika stara bez początku*³⁴. Na podstawie tytułów pokroju *Philomela Rosariana* można także poszukiwać potwierdzenia, że w Stryszowie działało Bractwo Różańcowe, o którym jedyną wzmiankę poczynił ks. Stanisław Żeliwski dopiero w 1940 roku³⁵.

³⁰ Już 5 maja 1617 roku spisano rejestr ksiąg konwentu kalwaryjskiego, dzieląc księgozbiór ze względu na typografię poszczególnych woluminów, Archiwum Prowincji Bernardynów (dalej: APB), sygn. IV-a-1, *Historia Calvariae...*, s. 575-601; W. Pabin, *Inwentarz biblioteki bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej z 1617 roku*, „Przegląd Kalwaryjski”, 7 (2002) s. 205-232.

³¹ Por. M.T. Zahajkiewicz, *Funkcja i znaczenie biblioteki parafialnej lub klasztornej*, ABMK, 77 (2002) s. 12.

³² Dla kontekstu warto nadmienić, że w (już wzmiankowanej) Starej Wsi wizytator odnotował blisko 30 woluminów stanowiących księgozbiór biblioteki parafialnej, z których wiele dotyczyło działającego w parafii Bractwa Różańcowego, zob. AKMK, sygn. AV 35, s. 137.

³³ Powstała w latach 60. XVIII wieku polichromia przedstawia nabożeństwo pasji brackich, gdy na dźwięk dzwonka członkowie padają na twarze, zob. *Opisanie Bractwa Pocieszenia Naświętszej Panny Marii złączonego z Bractwem Pasa Rzemienego zakonu pustelników Augustyna s. wespół z odpustami y przywilejami od Stolice Apostolskiej tym bractwom nadanymi*, Warszawa 1634, starodruk w Bibliotece Narodowej, sygn. mf. B2024, s. 90-95.

³⁴ Zob. AKMK, sygn. AV 35, s. 479-480.

³⁵ Bractwo Różańcowe miał zaprowadzić w parafii Stryszów w 1591 roku proboszcz ks. Wojciech Widawski. Nie znalazłem jednak żadnego potwierdzenia, co do istnienia takiej konfraterni, tym bardziej, że nie wspominali o tym bractwie w ogóle przybywający do parafii wizytatorzy. Do tego trudno byłoby wpisać datę jego powstania w fundacje podobnych konfraterni różańcowych w okolicy. Niemniej nie można wykluczyć przypuszczenia, że bractwo działało, bo w bibliotece parafialnej były księgi związane *sensu stricto* z Bractwem Różańcowym. Jego istnienie pozostaje zatem przypuszczeniem, zob. S. Żeliwski, sygn. II.4.6, *Historia parafii stryszowskiej Archidiecezji Krakowskiej*, s. 3; por. T. Graff, *Najstarsze Bractwo Różańcowe w Wadowicach 1616-1822*, Kraków 2020, s. 15-28, 41-46.

Il. 1. *Pasja bracka*, fresk z lat 60. XVIII wieku na północnej ścianie nawy głównej kościoła w Stryszowie, fot. M. Płonka

W 1748 roku w Stryszowie na użytek kultu w zakrystii znajdowały się dwa mszały (w tym jeden nowy „w czerwonej skórze oprawiony”), jeden mszalik rekwizalny, graduał i dwie agendy. Biblioteka z woluminami używanymi poza liturgią znajdowała się zaś w plebanii, w części mieszkalnej proboszcza, o czym więcej poniżej. Wizytator Lanckoroński wymienił dokładne tytuły, jak chociażby *Biblię Polską*, *Kazania Polskie na cały rok* Fabiana Birkowskiego czy Bazylego Rychlewicza, *Katechizm Rzymski* Stanisława Karnkowskiego, a także przepisane ręcznie *Żywoty świętych* Piotra Skargi. Pośród tychże znajdowały się decyzje synodów Szyszkowskiego i Łubieńskiego, a także omówienia i komentarze, jak np. *Liturgiae Sanctorum Patrum*, *Acta Apostolorum* czy *Tragedia Sacra*, najprawdopodobniej Mikołaja Vernulaeusa³⁶. Szczególnie rozbudowany był dział kazań, na których wzorowali się stryszowscy proboszczowie w XVIII wieku, bo poza wspomnianymi odnotować należy jeszcze *Postyllę Katolicką* Jakuba Wujka, *Gospodarza* Jacka Liberiusza czy *Kazania na niektóre święta* Szymona Karpińskiego³⁷.

³⁶ Zob. Aneks.

³⁷ Zdaniem J. Kracika typowymi pozycjami w bibliotekach księży na wiejskich parafiach były postylle pióra Jakuba Wujka lub Szymona Starowolskiego, stąd księgozbiór stryszowski odbiega nieco od tego wyobrażenia, zob. Kracik, *Biblioteki parafialne a prywatne księgozbiory*, s. 261; T. Wiślicz, *Zarobić na duszne zbawienie. Religijność chłopów małopolskich od połowy XVI do końca XVIII wieku*, Warszawa 2001, s. 29.

Znaczny zrząd stryszowskiej biblioteki stanowiły księgozbiory będące spuścizną po proboszczach stryszowskich³⁸. Najwięcej książek pozostawili po sobie plebani będący akademikami krakowskimi, zaczynając od ks. doktora Błażeja Karpińskiego, na ks. prof. Franciszku Kolendowiczu skończywszy³⁹. Ten pierwszy został doktorem filozofii niedługo po przybyciu do Stryszowa. Karpiński był także kanonikiem kolegiaty Wszystkich Świętych w Krakowie, odpowiedzialnym za konię Najświętszej Marii Panny i świętych Piotra i Pawła (tzw. Schefflerowską), stanowiącą altarię Kolegium Mniejszego⁴⁰. W odnotowanym w 1748 roku inwentarzu biblioteki plebańskiej nie sposób pominąć chociażby opracowania z zakresu teologii moralnej Ferdynanda Ohma Januszowskiego pt. *Sententiae Morales*, rozprawy kardynała Franciszka Toledo, *Liber moralis*, czy takich książek, jak *Skarb Karmelitański* oraz kronika zakonu kanoników regularnych z Kazimierza autorstwa Jana Matuszewicza⁴¹. Z uwagi na tematykę czy miejsce ich wydania (Lyon, Kolonia, Wenecja) można przypuszczać, że stanowiły własność zmarłego w 1729 roku w Stryszowie ks. doktora Karpińskiego⁴². Duchowny pozostawił po sobie testament, w którym legował część swojego księgozbioru kościołowi w Stryszowie. Poza informacjami o egzekucji jego aktu ostatniej woli przez ks. Jana Skinderowicza, ks. Józefa Gałkowskiego i ks. Adama Bażankę, trudno stwierdzić, które dokładnie woluminy stały się własnością parafii, a które trafiły do rąk krewnych⁴³.

Również kanonikiem kolegiaty Wszystkich Świętych był ks. Józef Ferdynand Michał Tadeusz Dembiński herbu Nieczuja, syn właściciela pobliskich wsi

³⁸ Warto nadmienić, że w Stryszowie w badanym czasie zmarli pracujący tu proboszczowie, m.in. Jan Chryzostom Górski (zm. 1674), Błażej Karpiński (zm. 1729), Antoni Durycz (czasem Deriu, zm. 1729), Wojciech Jan Kanty Rzepecki (zm. 1757), Józef Dembiński (zm. 1772), Marcin Lisowski (zm. 1791), Aleksander Harabasowski (zm. 1803). Większość z nich pozostawiła swoje ruchomości (głównie książki) na rzecz miejscowego probostwa, zob. APS, sygn. II.4.2, *Opisanie parafii w Stryszowie księdza Kolendowicza z inwentarzem biblioteki plebańskiej*, s. 19-21; sygn. II.4.9, *Liber omnium parochorum, administratorum, cooperatorum parochiae Stryszow*, s. 3-4.

³⁹ Prawdopodobnie jedynie ks. Wojciech Jan Kanty Rzepecki nie był akademikiem krakowskim, choć jest to jedynie przypuszczenie. Problem z tożsamością ks. Rzepeckiego jest związany z tym, że on sam bardzo często posługiwał się imieniem Jana Kantego wymiennie z Wojciechem. W najstarszych spisach duchowieństwa figuruje jako Wojciech Rzepecki i takie imię odnotował też wizytator Lanckoroński. Jego stopień bakałarza jest hipotezą badawczą, bo pod datą 1723 roku w *Corpus Academicum Cracoviense* odnotowano jako nowego bakałarza Alberta Rzepeckiego, co zapewne jest zniekształceniem imienia Adalbertus – Wojciech. Faktem jest jednak, że ks. Wojciech Rzepecki został wyświęcony na kapłana w 1729 roku, zatem Rzepecki najprawdopodobniej przerwał karierę uniwersytecką i oddał się powołaniu kapłańskiemu. Niemniej powiązanie Rzepeckiego z Akademią Krakowską pozostaje przypuszczeniem, zob. AKMK, sygn. AV 35, s. 482; sygn. LOrd. 9, s. 16; sygn. Tab. Zał. 8, *Tabele Załuskiego*, tab. 62. zob. *Albert Rzepecki*, http://cac.historia.uj.edu.pl/osoba/1708010_Albert_Rzepecki (dostęp: 26.03.2021); APS, sygn. III.1.8, *Varia II*, k. 11.

⁴⁰ Proboszcz stryszowski w latach 1716-1729, zob. APS, sygn. II.4.9, s. 3.

⁴¹ Zob. Aneks.

⁴² APS, sygn. II.4.9, s. 3.

⁴³ APS, sygn. III.1.4, *Documenta*, k. 23.

Marcówki i Zembrzyc – Franciszka Michała Dembińskiego⁴⁴. Jako doktor obojga praw (świeckiego i kościelnego) ks. Dembiński był członkiem uniwersyteckiego kolegium prawniczego i protonotariuszem apostolskim⁴⁵. Choć ks. Józef zakupił nawet osobną szafę na książki w wikarówce, zaniechał uaktualniania inwentarza, dlatego nie wiemy, jak liczny był jego prywatny zbiór. Ksiądz Kolendowicz, spisując pośmiertny wykaz rzeczy po zamordowanym poprzedniku, tak charakteryzował stan biblioteki parafialnej w momencie jej przejęcia w 1773 roku:

Libri relictī in alio registro – (...) ex Historicis: *Żywoty SS. Pańskich* pisane in folio sine fronte, *Żywot św. Teresy*; ex thesis: *Instructio sacerdotalis seu Toleti*; ex concionatoribus: *Conciones Quadragesimales Caroli, Gospodarz seu Kazania na święta Salvatoris Liberiusza, Kazania Karpińskiego*; ex moralibus: *De Humanis affectibus*; ex ascetis: *Philomela Rosariana, Oraculum Parthenicum, Stimulus compunctionis*; [z katechizmów:] *Kateizm Rzymski Stanisława Karnkawskiego*; ex patribus: *S. Ambrosii in Epistolas*; ex caerimoniis: staroświecka; ex iure: *Processus Iuris*; ex precatoris: *Mensa caelestis seu Praeparatio ad Missam*, sed alii novi accessere ex curae J. Dembiński. Qui vero sint post Il. Dembiński, constat ex eisdem hic Regestris ab Anno 1758 ad 1772⁴⁶.

Prywatny zbiór ks. Dembińskiego zasilił po 12 września 1772 roku księgozbiór biblioteki w Stryzowie, stanowiąc odtąd własność probostwa⁴⁷. Po śmierci duchownego sporządzono inwentarz rzeczy, nie podając jednak nawet liczby zostawionych przez ks. Dembińskiego po nim ksiąg. Być może część z nich trafiła w ręce brata Franciszka do pobliskiej Marcówki, jednak nie zachowały się na to żadne kwity itp.⁴⁸

Będący od 1770 roku profesorem na wydziale filozofii w Akademii Krakowskiej – ks. Franciszek Kolendowicz łączył z probostwem w Stryzowie i Kleczy obowiązki egzaminatora diecezjalnego w Królestwie Lodomerii oraz profesora Akademii Lubrańskiego. Był także m.in. prokuratorem Szkoły Głównej Koronnej, po zaprowadzanych przez Komisję Edukacji Narodowej reorganizacjach Akademii Krakowskiej czy komisarzem do spraw kontroli rachunków drukarni uniwersyteckiej i kolegiaty św. Anny. Opuścił probostwo w Kleczy i Stryzowie, by objąć prepozyturę w kleparskiej kolegiacie św. Floriana i następnie probostwo

⁴⁴ Zob. AKMK, sygn. APA 300, *Teczka parafii Stryzów*, brak nr kart.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ APS, sygn. II.4.2, s. 19-21.

⁴⁷ Ksiądz Józef Dembiński został zamordowany przez trzech parafian ze wsi Marcówka, będącej jego własnością. Dnia 12 września 1772 roku proboszcz przyjechał wytyczać snopki z pól Andrzeja Klaptasa zwanego Maślanką, Macieja Pilsaka zwanego Kocurem i Jana Dudziaka. Mimo ich błagań o uchylenie tejsze dziesięciny kosztem ekwiwalentu w gotówce, chłopcy nie uzyskali zrozumienia od duchownego. Zrzucili go z konia i zabili, a następnie upozorowali samobójstwo. Księgozbiór Dembińskiego zasilił m.in. dział prawa kanonicznego i prawa świeckiego w stryżowskiej bibliotece, zob. APS, sygn. II.4.5, *Memorabilia. Kronika Parafii 1772-1941*, s. 1; sygn. II.4.9, s. 3.

⁴⁸ W latach 80. XVIII wieku oficjalnie uregulowano, że duchowni nie mogli sporządzać testamentów, zaś dobra po nich dzielono na części dla parafii, rodziny i ubogich, J. Krętosz, *Józefiński proces budowy Kościoła państwowego na terenie monarchii habsburskiej w okresie rządów cesarza Józefa II (1780-1790)*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, 29 (1996) s. 44-47, 52-64.

w Liszkach (1790-1813). Zmarł w Krakowie 23 lutego 1813 roku⁴⁹. Ksiądz prof. Kolendowicz sporządził w latach 1773-1780 inwentarz posiadanego w Stryszowie księgozbioru. Podzielił zasób biblioteczny na 21 działów, kategoryzując woluminy pod względem formatu (*in folio*, *in quarto*, *in octavo* czy *in duodecimo*). Choć nie ukończył go, pozostawiając wiele luk, wymienił 131 tytułów książek parafialnych, przy czym niektóre liczyły po kilka tomów. Mówić można zatem o ponad 200 woluminach w Stryszowie pod koniec XVIII wieku. Do tego należałoby jeszcze doliczyć księgi znajdujące się w kościele filialnym i plebanii w Zakrzowie, o których Kolendowicz nic nie wspominał⁵⁰.

Jako akademik ks. Kolendowicz rozumiał, że gromadzenie książek stanowiło o kulturze intelektualnej nie tylko duchownego, ale również parafii, dlatego przekazywał rocznie 5 złotych reńskich na zakup nowych ksiąg liturgicznych lub książek do biblioteki parafialnej w Stryszowie⁵¹. Była to zmiana w duchu reform Komisji Edukacji Narodowej⁵². Nie znalazłem innych źródeł potwierdzających stałą subwencję na rozwój księgozbioru z dochodów kościoła w Stryszowie za probostwa jego poprzedników. Ponadto ks. prof. Kolendowicz postarał się, by na półce w stryszowskiej plebanii znalazły się hagiografie na temat patrona świątyni i parafii – św. Jana z Kęt. Z własnej kieszeni zakupił w Rzymie wielką książkę „w skórze białej *Życie S. Jana Kantego po łacinie wyrażone*” z 1733 roku i drugi żywot wydany w języku łacińskim w 1675 roku⁵³. Kolendowicz zatroszczył się również o to, by w zakrystii kościoła w Stryszowie przechowywano („dla bezpieczeństwa zamknięte”) *Opisanie Kościoła Stryszowskiego pod tytułem S. Jana Kantego*, a w zakrystii w Zakrzowie dwie najcenniejsze dla tej świątyni księgi z opisanymi łaskami otrzymanymi przez wiernych za wstawiennictwem św. Anny⁵⁴.

Nie wiemy zbyt wiele na temat dokładnego miejsca przechowywania stryszowskiego księgozbioru. W XVI i XVII wieku księgi znajdowały się w szafach w zakrystii, bo dominowały pośród nich woluminy wykorzystywane na cele kultu. Z czasem miejscem gromadzenia ksiąg była najbardziej reprezentacyjna izba

⁴⁹ Zob. hasło: *Franciszek Stanisław Kostka Kolendowicz*, http://cac.historia.uj.edu.pl/osoba/2017989_Franciszek_Stanis%C5%82aw_Kostka_Kolendowicz (dostęp: 29.03.2021); J. Szczepaniak, *Duchowieństwo diecezji krakowskiej w XVIII wieku. Studium prozopograficzne*, Kraków 2010, s. 613; K. Mrozowska, *Franciszek Kolendowicz*, w: PSB, t. 13, red. E. Rostworowski, s. 311-312.

⁵⁰ Dla kontekstu warto nadmienić, że w 1779 roku w inwentarzu pobliskiej parafii Zembrzyce ks. Teodor Reklewski wymienił zaledwie 22 tytuły książek stanowiących bibliotekę parafialną, zob. APS, sygn. II.4.2, s. 57-94; Heumann, *Wiadomość o parafiach mucharskiej, zembrzyckiej*, s. 29-30.

⁵¹ APS, sygn. III.1.7, *Varia I*, k. 11.

⁵² Wskutek działalności Komisji Edukacji Narodowej bibliotekom przysługiwały dotacje z funduszy państwowych, w celu zakupu książek, co ewidentnie zaimplikował w wiejskiej parafii proboszcz Kolendowicz, przeznaczając na nowe woluminy pieniądze z przychodów kościelnych, por. Sadowska, Zimnoch, *Biblioteki i ich użytkownicy*, s. 29.

⁵³ Por. R.M. Zawadzki, *Stan badań nad życiem i spuścizną rękopiśmienną św. Jana z Kęt*, „*Annalecta Cracoviensia*”, 5 (1973) s. 9.

⁵⁴ Były to „Łaski Anny S. w kościele zakrzowskim fary stryszowskiej przepisane 1776” i starsza księga cudów za przyczyną św. Anny „w książce czerwonej dawniejszego pisma”, zob. APS, sygn. II.4.2, s. 71. Por. R.R. Kufel, *Kancelaria, registratura i archiwum parafialne na ziemiach polskich od XII do początku XXI wieku*, Zielona Góra 2011, s. 49-56.

plebanii. Po pożarze drewnianej rezydencji, wzniesionej w 1686 roku, wybudowano nową w 1707 roku, drewniano-murowaną⁵⁵. Jak odnotował w 1729 roku bp Michał Kunicki – nowa siedziba proboszcza była wygodna, dobrze ogrzewana i obszerna⁵⁶. Biorąc pod uwagę to, że protokół powizytacyjny Lanckorońskiego powstał w blisko 9 lat po pożarze drewnianego kościoła pw. św. Mikołaja w Stryszowie, należy stwierdzić, że księgi w znacznej mierze przetrwały pożogę z 1739 roku, ponieważ były przechowywane w plebanii. Bardzo dokładny opis owej plebanii pochodzi z czasu wizytacji w 1748 roku. Znajdowały się w niej dwa duże pomieszczenia (izby) – jedna „na górze – podczas ognia [pożaru kościoła w 1739 roku] dużo nadrujnowana” i druga „na dole” z piekarnią i przylegającym doń alkierzem. To właśnie w dolnej izbie stała szafa snycerskiej roboty, która była zamykana na dwa kluczyki⁵⁷. Jak dowiadujemy się z inwentarza pośmiertnego po ks. Józefie Dembińskim z 1773 roku, szafa była jedną z dwóch, w których przechowywano stryszowski księgozbiór. Druga „szafa na książki” znajdowała się w wiakarówce, o czym była mowa. Ksiądz Kolendowicz jako pierwszy duchowny dołożył starań, by uporządkować stryszowski księgozbiór, który przeniósł do jednej izby w plebanii, zostawiając jednak księgi liturgiczne w zamykanej szafie w zakrystii i na chórze muzycznym, z których korzystał organista⁵⁸. W szafie w plebanii znaleźć można było także księgi metrykalne, księgi dotyczące mesznego, wydatków i przychodów parafialnych czy woluminy z dokumentami parafialnymi. Do tego osobny regał zajmowały księgi Arcybractwa Pocieszenia. Na chórze organista i kantor miał schowany graduał, mały antyfonarz i takie samo psalterium, księgę oficjum za zmarłych „w białym pergaminie”, brewiarz, agendę czy księgę z oficjami maryjnymi⁵⁹. Ksiądz Kolendowicz, dbający o rozwój pobożności swoich parafian poprzez liturgię, zakupił także w 1779 roku pierwszy w parafii od czasu pożaru z 1739 roku procesjonał⁶⁰. Zabiegi ks. Kolendowicza można więc śmiało nazwać pierwszą inwentaryzacją parafialnego archiwum i biblioteki stryszowskiego Kościoła.

⁵⁵ *Tabele Zahuskiego*, AKMK, sygn. 8, tab. 62, s. 246-247; sygn. AV 16, k. 2v-3.

⁵⁶ AKMK, sygn. AV Cap 61, k. 329-330v.

⁵⁷ „Budynek plebański wszystek pod gontami, mający w sobie pomieszkania dwoje, jedno na górze podczas ognia dużo nadrujnowane, reparacyi potrzebuje, drugie na dole z piekarnią. Pierwsze pomieszkanie na górze jest puste ad praesens, do którego należy obraz Najświętszej Panny na płótnie malowany w rama oprawny, stół kwadratowy drewniany. Pod tym pomieszkaniem jest piwniczka z kamienia murowana. W drugim pomieszkaniu na dole, do którego są drzwi na zawiasach i hakach żelaznych z zamkiem, kluczem, antabą i haczykiem żelaznymi alias do izby, w której jest piec kachlowy, okna trzy w olów oprawne. W tej izbie naprzód jest szafa wielka snycerską robotą malowana, o czterech zawiasach i o dwóch kluczach, u góry dwie kratki, na dole dwoje drzwiczek na zawiasach żelaznych. Item stół okrągły malowany. Ława pod oknami, stołków drewnianych z poręczami trzy. Obrazów na płótnie malowanych w rama oprawnych cztery, konkluzyi z kopersztynchami w rama oprawnych cztery. Przy tej izbie jest anklerz...”. W późniejszych inwentarzach wzmiankowano ją jako szafę o 4 drzwiczkach i 4 zamkach, AKMK, sygn. AV 35, s. 485; APS, sygn. II.4.2, s. 19-21.

⁵⁸ APS, sygn. II.4.2, s. 19-21.

⁵⁹ APS, sygn. II.4.2, s. 93.

⁶⁰ *Processionale, responsoria, antiphonas...*, Kraków 1725, starodruk w APS, sygn. I.1.5.

Il. 2. Fragment karty tytułowej z *Mszalu rzymskiego*, ofiarowanego ks. Wojciechowi Rzepeckiemu przez ks. Michała Komańskiego w 1740 roku, fot. M. Płonka. Źródło: APS, *Mszal rzymski*, 1589/1740, sygn. I.1.6

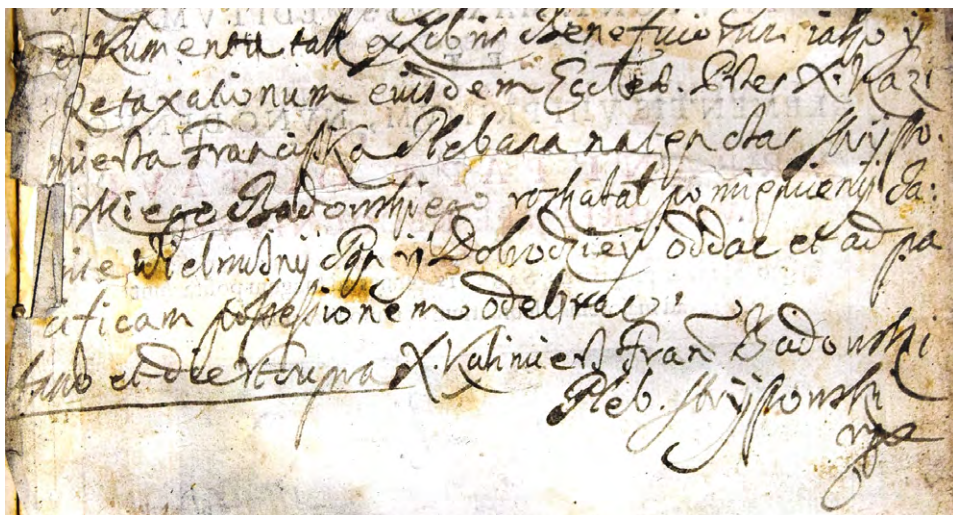
Poszczególne książki świadczą o poziomie intelektualnym duchownych, pracujących w wiejskiej parafii Stryszów. Ponadto niektóre z nich zawierają glosy – bezcenne dla poznania życia parafialnego lub/i historii lokalnej⁶¹. Ksiądz Kolendowicz czynił komentarze do sytuacji w swojej parafii. Na tej podstawie wiemy chociażby, że w Stryszowie zauważalny był problem fałszywych kwestarzy zakonnych, którzy czynili „ludziom wiejskim (mało mającym) naprzykrzenia kwestą wymuszającą”⁶². Ponadto w Stryszowie praktykowano zwyczaj „jałmużny na dzień Zaduszny”. Z uwagi na to, że przedmiotem jałmużny było piwo i gorzalka, dlatego zakazano tego zwyczaju. W miejsce trunków polecono zbierać darowiznę do skarboney – „ile kto chce będzie dał jałmużny i po nabożeństwie pleban ma otworzyć publicznie skarboneę”⁶³. Na karcie tytułowej mszału z Zakrzowa, odnawianego w 1744 roku przez ks. Wojciecha Rzepeckiego, zachował się bardzo ciekawy wpis ks. Kazimierza Franciszka Badowskiego z 1714 roku (il. 3), w którym informował, że starosta lanckoroński Franciszek Wielopolski oddał w posesję proboszcza stryszowskiego grunt trzymany przez chłopów zakrzowskich od co najmniej 150 lat, z którego

⁶¹ Por. np. F. Wolnik, *Rękopisy liturgiczne źródłem do badań historycznych*, „Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars”, 22 (2016) nr 1, s. 69-86.

⁶² APS, *Kopiarz uniwersałów, zakazów i dyspozycji władz duchownych i świeckich*, sygn. II.2.1, s. 68-76.

⁶³ Tamże.

utrzymywano świątynię św. Anny w Zakrzowie. Po przedłożeniu „dokumentu tak ex Libris beneficiorum, jako i Retaxationum eiusdem Ecclesiae przez X. Kazimierza Franciszka Plebana na ten czas stryszowskiego Badowskiego rozkazał pomieniony Jaśnie Wielmożny Pan i Dobrodziej oddać et ad pacificam possessionem odebrać”⁶⁴. Zatem również księga liturgiczna miała w zamyśle służyć za miejsce przechowywania ważnego dla probostwa zapisu na temat beneficjum.

Il. 3. Odwrocie karty tytułowej *Mszalu z Zakrzowa*, fot. M. Płonka.
Źródło: APS, *Mszal z Zakrzowa*, sygn. I.1.10

Spośród dawnego księgozbioru, zinwentaryzowanego przez ks. Kolendowicza, do chwili obecnej przetrwało zaledwie kilkanaście ksiąg, pośród których najwięcej jest mszałów rzymskich, kanonów, ksiąg o treści teologicznej, dzieł ojców Kościoła, traktatów prawnych czy dzieł z zakresu kaznodziejstwa. Bardzo rzadko natrafić w nich można na adnotacje czy podpisy ich właścicieli. Jest jednak kilka ksiąg, które nie pojawiają się w inwentarzu Kolendowicza, a dziś stanowią zbiór biblioteczny w ramach archiwum parafialnego w Stryszowie. Na podstawie wpisów do tychże ksiąg wiadomo, że w stryszowskim księgozbiornie pojawiły się woluminy, stanowiące własność innych parafii czy duchownych. Jednym z nich był *Kwadragezynał cały albo kazania w polskim języku na Ewangelie każdodziennie zupełnego Postu świętego*, które jeszcze w latach 60. XVIII wieku były własnością ks. prof. Franciszka Antoniego Ćwierzowicza, jednak po 1788 roku stały się częścią księgozbioru stryszowskiego⁶⁵.

⁶⁴ *Mszal z Zakrzowa*, starodruk w APS Stryszów, sygn. I.1.10.

⁶⁵ Był profesorem prawa rzymskiego, zmarł w 1799 roku. Najprawdopodobniej księga trafiła w ręce kogoś z proboszczów stryszowskich, przypuszczalnie stała się własnością ks. Marcina Lisowskiego. Ostatni wpis Ćwierzowicza pochodzi z 1788 roku, w którym upraszał każdego z pożyczających tę księgę o zwrot, zob. W. Gutowski, *Kwadragezynał cały albo Kazania w polskim języku na Ewangelie każdodziennie zupełnego Postu świętego*, Kraków 1688, starodruk w APS,

Innym przykładem jest chociażby pierwszy tom kazań ks. Kasjana Korczyńskiego, które jeszcze w 1766 roku były własnością ks. Macieja Zachemskiego, komendarza w Dobczycach⁶⁶. Jeszcze innym starodrukiem były kazania z 1711 roku nieznanego autora, które do Stryszowa trafiły jako własność ks. Jana Figwera, choć w latach 40. XVIII wieku należały do kościoła św. Krzyża i prebendy św. Anny w Wadowicach⁶⁷. Podobnie było z brewiarzem, wydany drukiem w 1777 roku, stanowiącym wcześniej własność parafii w Wieprzu. Księgi zmieniały zatem swoje miejsce wraz z kolejnymi duchownymi. Najlepszym tego przykładem jest brak wielu woluminów, które w XVIII wieku odnotował ks. Kolendowicz w stryszowskim księgozbiore. Będący proboszczami stryszowskimi w XIX wieku ks. Kazimierz Jachimowski i ks. Ludwik Andrusikiewicz dokładali starań w zakresie odnawiania najstarszych ksiąg. Z inicjatywy tego pierwszego w 1833 roku został odrestaurowany *Mszał rzymski*, stanowiący w chwili naprawy cenną pamiątkę z XVIII wieku. Podobnie było z mszałem ufundowanym przez ks. Rzepeckiego w 1743 roku⁶⁸. Szczątkowo zachowane adnotacje o właścicielach, występujące zaledwie w kilku księgach, nie dają szans na poznanie proveniencji i tak niewielu zachowanych staropolskich woluminów.

Osiemnastowieczny księgozbiór stryszowskiej parafii stanowił w XIX wieku najważniejszą część biblioteki parafialnej. Z biegiem lat uległ rozproszeniu. W 1906 roku w przykościelnej bibliotece znajdowało się 250 woluminów, które trafiały pod dachy mieszkańców parafii jako lektura na zimowe wieczory⁶⁹. Nie wiadomo jednak nic więcej na temat księgozbioru, który docelowo pozostawał pamiątką, zamkniętą w plebanii i służącą wyłącznie stryszowskim proboszczom.

sygn. I.3.4; J. Sondel, *Z dziejów Katedry Prawa Rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego*, „Prace Komisji Historii Nauki PAU”, 12 (2013) s. 98.

⁶⁶ Księga pojawiła się w zbiorze stryszowskim po 1780 roku, bo ks. Kolendowicz nie wymienił jej w treści inwentarza biblioteki parafialnej, zob. K. Korczyński, *Kazania w Katedrze Krakowskiej różnemi czasy przez kilka lat miane, a potem złożone na niedziele całego roku z przydaniem innego podczas zaczynającego się Sejmu Convocationis na solennej o Duchu S. wotywie R. 1765...*, t. 1, Kraków 1764, starodruk w APS, sygn. I.3.5.

⁶⁷ *Kazania różne*, Kraków 1711, starodruk w APS, sygn. I.3.6.

⁶⁸ Przed fundacją Arcybractwa Poczieszenia w protokołach powizytacyjnych zalecano proboszczom stryszowskim dbałość o księgi. Dla przykładu, w 1645 roku pośród zaleceń powizytacyjnych znalazło się m.in. naprawienie ksiąg kościelnych, które w znacznej mierze były zniszczone w związku z ich starością. W czasie wizytacji z 1679 roku stwierdzono już, że książki liturgiczne były przyzwoite i dobre. Dodatkowo dbałość o księgi wykazywali przez cały XVIII wiek (już bez napomnień wizytatorów) proboszczowie-akademicy, zob. AKMK, sygn. AV Cap 45, s. 132; AV Cap 54, k. 6v; APS, sygn. I.1.10.

⁶⁹ W protokole z 1896 roku zaznaczono, że poza metrykami i *Liber Documentorum* znajdowało się zaledwie 10 pozycji (pod numerami inwentarzowymi 132-142), zob. protokół „z powodu zabezpieczenia majątku kościelnego i plebańskiego wskutek przejścia przewielebnego ks. Ludwika Andrusikiewicza w stały stan spoczynku”, 13 maj 1896 r., AKMK, sygn. APA 300, brak nr kart; por. protokół wizytacji dziekańskiej z 13 listopada 1906 roku, zob. APS, sygn. VIII.6, *Księga wizyt dziekańskich w Stryszowie*, s. 10-11.

Następnie został zmagazynowany w zupełnie nieoczekiwanym miejscu, najpewniej w obawie przed zniszczeniem w czasie II wojny światowej⁷⁰. Odnalezione w spichlerzu plebańskim woluminy ujrzały ponownie światło dzienne w 2010 roku, zostały poddane inwentaryzacji i oddane do użytku tak parafian, jak i odbiorców archiwum parafialnego. Po chwilę obecną jedynymi świadectwami pokaźnego stryszowskiego księgozbioru parafialnego pozostają: wykaz ksiąg parafialnych z protokołu powizytacyjnego z 1748 roku i inwentarz biblioteki parafialnej z lat 70.-80. XVIII wieku, a także kilka zachowanych woluminów z liczącego blisko 200 egzemplarzy staropolskiego księgozbioru wiejskiej parafii w Stryszowie. Są one jednak świadectwem postrzegania zbioru ksiąg jako cennego kapitału proboszcza, nieprzypadkowo przechowywanego z pietyzmem i należytą ostrożnością w szczelnie zamykanej szafie w plebanii. Jednocześnie uchwytne źródłowo sposoby jego organizowania, porządkowania czy zapewnienia stałych środków na zakup nowych woluminów ilustrują zmiany, które zachodziły w XVIII wieku tak pod wpływem proboszczów-akademików, jak i reform Komisji Edukacji Narodowej, które dzięki ks. Kolendowiczowi stosunkowo szybko trafiły do Stryszowa.

Uwagi edytorskie

Przy edycji korzystałem z instrukcji wydawniczej Kazimierza Lepszego oraz wytycznych Joanny Szady⁷¹. Przede wszystkim uwspółcześniłem interpunkcję oraz ortografię, głównie w zakresie znaków diakrytycznych. Postanowiłem również skorygować oczywiste pomyłki pisarskie oraz błędy ortograficzne. Chcąc zachować historyczny charakter tekstu, odstąpiłem od modernizacji archaicznego stylu języka źródła, zalecanej przez instrukcję. Tego typu rozwiązanie jest zgodne z tendencjami we współczesnym edytorstwie źródeł historycznych⁷². Ponadto ujednoliciłem zapis formatu księgi, podając pełne brzmienie – *in folio*, *in quarto*, *in octavo* czy *in duodecimo*, rezygnując z czasem stosowanych form zapisu – *in fol.*, *in 4to*, *in 4o*, *in 8vo*, *in 8o*, *in 12mo*. Ustalenie niektórych tytułów czy dat wydania było możliwe na podstawie zachowanych starodruków w archiwum parafialnym w Stryszowie, przy których zazaczyłem sygnaturę. Nieocenione w ustaleniu tytułów lub wydań niezachowanych woluminów były internetowe bazy danych, *Bibliografia staropolska* Estreichera, czy już edytowane inwentarze bibliotek kościelnych w Polsce⁷³.

ANEKS

⁷⁰ Do spichlerza trafiło też archiwum parafialne, które tam złożył (najprawdopodobniej) ks. Stanisław Żeliński, w obawie przed potencjalnym zniszczeniem przez okupanta, zob. M. Płonka, *Stanisław Żeliński – szkic biograficzny proboszcza stryszowskiego zgłodzonego w KL Auschwitz-Birkenau*, ABMK, 116 (2021) s. 351-370.

⁷¹ *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953; Szady, *Inwentarz księgozbiorów parafialnych*, s. 77-91.

⁷² A. Pełtakowski, *I Krakowskie Spotkania Źródłoznawcze: teoria a praktyka edycji nowożytnych źródeł w Polsce XVI-XVIII wieku (Kraków, 19-20 listopada 2009 roku)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, 137 (2010) s. 223-225.

⁷³ J. Szady, *Księgi kaznodziejskie z końca XVIII wieku w Beszowej*, ABMK, 82 (2004) s. 289-304; T. Stolarczyk, *Biblioteka przy kościele kolegiackim w Wieluniu w świetle inwentarza z 1766 roku*,

1. Księgi kościelne – fragmenty protokołu wizytacji kanonicznej parafii Stryszów z 1748 roku.

[7 III 1748]

Oryginał: AKMK, sygn. AV 35, s. 479-480, 493.

Druk: brak

Wzmiankowanie: brak

[s. 479]

Mszał stary świąteczny 1⁷⁴.

Mszał świąteczny nowy w czerwoną skórę oprawny 1⁷⁵.

Mszalik rekwialny⁷⁶ nowy 1⁷⁷.

Graduał stary 1⁷⁸.

Agenda stara 1⁷⁹.

Agendka mała 1⁸⁰.

Biblia Polska pisana in folio.

Kazania Polskie na cały Rok Fabiana Bierkowskiego [*sic!*] in folio⁸¹.

Kazania Polskie na cały rok Bazylego Rychłowicza [*sic!*] in folio⁸².

„Rocznik Wieluński”, 11 (2011) s. 47-62; J.M. Marszalska, *Inwentarze ksiąg biblioteki opactwa cystersów w Szczyrzycu do końca XIX wieku*, „Saeculum Christianum”, 22 (2015) s. 184-193.

⁷⁴ Świąteczny. Mowa o *Mszale rzymskim* wydanym w 1589 roku, otrzymanym od ks. Michała Komańskiego z Kęt, starodruk w APS, sygn. I.1.6.

⁷⁵ *Mszał rzymski* wydany w 1741 roku, zakupiony w 1743 roku przez ks. Wojciecha Rzepeckiego, starodruk w APS, sygn. I.1.12.

⁷⁶ Pogrzebowy.

⁷⁷ Zob. *Missae pro Defunctis ex Missali Romano recognito cum Ordinario et Canone ut in ipsis servatur desumptae ad usum Ecclesiarum Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae reimpressae*, Kraków 1740, starodruk w APS, sygn. I.1.7.

⁷⁸ *Graduale... cum officiis aliquot Sanctorum... ad uniformem Ecclesiarum per universas Regni Poloniae Provincias usum*, Kraków 1600, starodruk w APS, sygn. I.1.1.

⁷⁹ Chodziło o rytuał ufundowany dla parafii Stryszów w 1741 roku przez ks. Wojciecha Rzepeckiego i proboszcza z Mucharza ks. Adama Bażankę, *Rituale Sacramentorum ac aliarum ecclesiae Caeremoniarum ex decreto Synodi Provincialis Petricoviensis ad uniformem Ecclesiarum Regni Poloniae usum recens editum*. [2] *Altera pars ritualis, de ceremoniis ecclesiasticis...*, Kraków 1634, starodruk w APS, sygn. I.1.2. Nowy rytuał zakupił dopiero ks. Kazimierz Jachimowski, w którym znajduje się sporo adnotacji odnośnie do szafowania sakramentów i benedykowania. Przeczytać można w nim glosy o sposobie namaszczania ciężko chorych czy wyjaśnienie zwyczaju święcenia gromnic 2 lutego, zob. *Rituale Sacramentorum ac aliarum Ecclesiae caeremoniarum ex rituali synodi Petricoviensis...*, druk Józef Czech, Kraków 1836, starodruk w APS, sygn. I.1.13.

⁸⁰ Chodziło o niewielkich rozmiarów psalterz, będący przedmiotem szczególnej troski ks. Kazimierza Jachimowskiego, który zadbał o przeklejenie stron na większe oraz uzupełnił piórem brakujące wersety, zob. *Psalterium secundum Ritum Officii Romani ex Decreto Sacrosancti Concilii Trident. Restituti...*, Kraków 1716, starodruk w APS, sygn. I.1.4.

⁸¹ Zob. przypis 15.

⁸² B. Rychlewicz, *Kazania Począwszy od Adwentu, aż do Wielkiejnocy inclusive, na Niedziele, Święta Zbawiciela, i jego Matki Maryi Panny / Od... Bazylego Rychlewicza... Na większą Bogu i jego Niepokalaney Pannie y Matce... honor y chwałę...*, Kraków 1698, starodruk w APS, sygn. I.3.2.

Conciones pro toto Anno Mathiae Faber in folio⁸³.
 Żywoty świętych pisane in folio⁸⁴.
 Kronika stara bez początku.
 Officina Emblematum Ambrosii Niesporkowicz in folio⁸⁵.
 Synodus Szyszkovianae⁸⁶.
 Synodus Lubiensciana⁸⁷.
 Conciones Quadragesimales Caroli Van. in quarto⁸⁸.
 Praeco Divini verbi alias Conciones Simonis Okolski⁸⁹.
 Nucleus seu Conceptus in Dominicis in quarto⁹⁰.
 Postylla Katolicka alias Kazania Jakuba Wujka in quarto⁹¹.
 [s. 480] Gospodarz alias Kazania pro Festis Salvatoris Jacka Liberiusza in quarto⁹².

⁸³ M. Faber, *Auctarium Operis Concionum Tripartiti [...] Pars Prima De Dominicis, Pars II Quae est de Sanctis*, Kraków 1648.

⁸⁴ W 1748 roku podano, że posiadane w Stryszowie *Żywoty świętych* były „pisane”, zatem najprawdopodobniej były rękopisem. Ewentualnie mogło być to któreś z wydań XVII- lub XVIII-wiecznych, np. Kraków 1615; Kraków 1619; Kraków 1626; Kraków 1644; Poznań 1700-1702; Wilno 1747-1748, AKMK, sygn. AV 35, s. 479; por. A. Kapuścińska, *Żywoty świętych Piotra Skargi: hagiografia, parenetyka, duchowość*, Szczecin 2008; też, *Recepcja Skargowskiej metody parenetycznej w polskim żywotopisarstwie XIX wieku. Prokop Leszczyński OFMCap (1812-1895) i ultramontańskie źródła „renesansu” hagiografii potrydenckiej*, „Acta Universitatis Lodziensis”, 3/21 (2013) s. 329.

⁸⁵ *Officina Emblematum, quae praecipuos Virginis Et Matris Dei Mariae Titulos & Elogia Complectuntur per Fr. Ambrosium Niesporkowicz [...] Proposita & Exposita*, Kraków 1680.

⁸⁶ *Reformationes generalis ad clerum et populum dioecesis Cracoviensis pertinentes, ab illustrissimo et reverendissimo domino, domino Martino Szyszkowski...*, Kraków 1621; por. mikrofilm ABMK 3643, zob. *Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Nr 6*, oprac. M. Dębowska, AMBK, 67 (1997) s. 146.

⁸⁷ *Synodus dioecesana, ab illustrissimo et reverendissimo domino, domino Casimiro a Lubna Lubiński... celebrata Cracoviae in ecclesia archipresbyteriali, anno Domini MDCCXI...*, Kraków 1711.

⁸⁸ Nie udało się ustalić, o które dokładnie kazania wielkopostne chodziło. Być może były to dwa z trzech tomów D. Niseno, *R. D. P. Didaci Nisseni [...] Opera Omnia In Tres Tomos digesta...*, tłum. D. Tscherning, Kraków 1650. Ewentualnie chodziło o cysterskie *Sermones quadragesimales*, Pelplin 1474.

⁸⁹ S. Okolski, *Praeco divini verbi b. Albertus Magnus ... diversis nunc S. Scripturae expositio-nibus historiis... ampliatius*, Kraków 1649.

⁹⁰ Nie wiadomo, o które dokładnie wydanie chodziło – z 1688 czy 1689 roku. *P. Bernardini Mercatoris, Conventus Boppardiensis Fratrum Minorum Recollectorum sacerdotis, Nucleus Catheticus continens brevi compendio doctrinam fidei ac morum, e diversis authoribus erutus. Sacrae Scripturae locis, SS. Patrum Autoritatibus, nec non selectoribus histories illustratus: Omnibus animarum curatoribus, concionatoribus, et catechistis perutilis, ac rudiori plebi accomodatissimus*, Kolonia 1688, 1689.

⁹¹ Na podstawie inwentarza ks. F. Kolendowicza udało się ustalić, że chodziło o: J. Wujek, *Postylla katolicka mniejsza to jest krótkie kazania, albo wykłady świętych Ewangelii na każdą niedzielę i na każde święto, wedle nauki prawdziwej Kościoła Św. Powszechnego dla ubogich kapłanów i gospodarzów i pospolitego człowieka*, Kraków 1617.

⁹² J. Liberiusz, *Gospodarz Nieba y Ziemię Jesus Chrystus, Syn Boży, Bóg wcielony, Zbawiciel i Naprawca Świata y przednie Tajemnic y dzieł swoich wroczyści, Pobożnemu Audiutorowi na kazaniach wystawiony*, Kazimierz pod Krakowem 1665.

Kazania na niektóre święta Szymona Karpińskiego in quarto⁹³.
 Katechizm Rzymski Stanisława Karnkowskiego⁹⁴.
 Sententiae Morales alias Theologia moralis in quarto Ohma Januszowskiego⁹⁵.
 Droga do doskonałości alias Żywot S. Teresy in quarto⁹⁶.
 Skarb Karmelitański alias Kronika tego zakonu Cypriani a S. Maria in quarto⁹⁷.
 Canonicus Regularis alias Zakonu Kanoników Regularnych Bożego Ciała Historia Joannis Matuszewic in quarto⁹⁸.
 Opisanie Bractwa Pocieszenia Najświętszej Panny alias książeczka do bractwa stryszowskiego należąca⁹⁹.
 Conciones pro Festis Sanctorum, authoris Pepin in octavo¹⁰⁰.
 Promptuarium Catholicum alias Conciones Stapletoni¹⁰¹.
 Catechismus Romanus¹⁰².
 Divi Ambrosii Expositiones in Epistolam S. Pauli¹⁰³.
 Mensa Caelestis seu praeparatio ad Missam¹⁰⁴.
 Lithurgiae Sanctorum Patrum in octavo¹⁰⁵.

⁹³ S. Karpiński, *Kazania Na niektóre Święta y Niedziele z dorocznych, Głowie Miast Polskich, Abo Stołecznemu i Szlachetnie Świebnemu Ich M. M. P.P. Rajców Krakowskich Honorowi, Przy szczęśliwej I. M. P. Jana Gaudentego Na Traiedynie Zacherli, Prezydencyi / Na znak Wdzięcznej chęci y obowiązanej afektu Od X. Szymona Karpińskiego (...) dedykowane*, Kraków 1690.

⁹⁴ S. Karnkowski, *Katechizm Rzymski, to jest nauka chrześcijańska za rozkazaniem Concilium Trydentskiego i Papieża Piusa V, wydana po łacinie*, Kalisz 1603. Zob. D. Kuźmina, *Katechizmy w Rzeczypospolitej XVI i początku XVII wieku*, Warszawa 2002, s. 12.

⁹⁵ F. Januszowski Ohm, *Sententiae Morales Conscientiae Directivae Ex varijs Theologis praecipue Angelici Doctoris Discipulis desumptae*, Kraków 1687.

⁹⁶ K. Drużbicki, *Droga Doskonałości Chrześcijańskiej Na Trzy Części Rozłożona, z Poważnych Autorów Duchownych Zebrana, i Wszystkich Stanów Ludziom do używania łatwego*. Trudno dokładnie stwierdzić, o które wydanie chodziło, najprawdopodobniej to wydane w Kolonii w 1721 roku.

⁹⁷ *Skarb karmelitański w klejnoty łask i przywilejów nadanych bogaty...*, Kraków 1676.

⁹⁸ J.H. Matuszewic, *Canonicus Regularis Lateranensis in Polonia et Magno Ducatu Lithvaniae*, Kraków 1720.

⁹⁹ *Opisanie Bractwa Pocieszenia Naświętszey Panny Mariej złączonego z Bractwem Pasa Rzemiennego zakonu pustelników Augustyna s. wspólny z odpustami i przywilejami od Stolice Apostolskiej tym bractwom nadanymi*, Warszawa 1634; por. przypis 33.

¹⁰⁰ G. Pepin, *Sermones de imitatione sanctorum, pro illorum diebus festis, qui toto anno in ecclesia celebrantur. Authore R. P. F. Guillelmo Pepin ... theologo Parisiensi ... Nunc maxima cura, et diligenti opera emendatissime impressi. Duplici indice altero sermonum, altero materiarum accedente*, Wenecja 1589.

¹⁰¹ T. Stapleton, *Promptuarium catholicum...*, Kolonia 1594.

¹⁰² *Catechismus Romanus, Ex Decreto Concilii Tridentini, & Pii V. Pontificis Maximi...*, nie znamy jednak roku wydania. Por. D. Kuźmina, *Katechizmy w Rzeczypospolitej XVI i początku XVII wieku*, s. 28-29.

¹⁰³ *Divi Ambrosii episcopi Mediolanensis Commentarii in omnes Divi Pauli epistolas...*, Kolonia 1530.

¹⁰⁴ S. Knyper, *Mensa Coelestis, Ex faecundissimo SS. Patrum Promptuario Instructa*, Kraków 1665.

¹⁰⁵ *Liturgiae sive Missae Sanctorum Patrum: Jacobi apostoli et fratris Domini, Basilii magni..., Joannis Chrysostomi, interprete Leone Thusco...*, Paryż 1560.

Philomela Rosariana in octavo¹⁰⁶.
 Processus Iuris Civilis Saxonici sine principio et fine in octavo¹⁰⁷.
 Instructio Sacerdotalis seu Discursus Theologici Francisci Toleti in octavo¹⁰⁸.
 Agendka staroświeckim drukiem in octavo.
 Evangelia et Acta Apostolorum bez kompaktury in duodecimo.
 Thragedia Sacrae in duodecimo¹⁰⁹.
 Orationes variae de Statu Gratiae in duodecimo.
 Vita et Doctrina Jesu Christi in duodecimo¹¹⁰.
 De humanis affectibus Liber moralis in duodecimo¹¹¹.
 Modus iuwandi moribundos in duodecimo¹¹².
 Compendium quaestionum Regularium in duodecimo¹¹³.
 Libellus meditationum sine principio¹¹⁴.
 Oraculum Parthenicum Divinissimae V. Mariae¹¹⁵.
 Stimulus Compunctionis¹¹⁶.

¹⁰⁶ Nie jest znany rok wydania, zob. *Phylomela devota canens mysteria Rosarii*, 1700, 1710.

¹⁰⁷ Bez początku i bez końca. Chodzi zapewne o *Farraginis Actionum Iuris Civilis et provincialis, Saxonici, Municipalisq[ue] Maydeburgensis*. W inwentarzu ks. Kolendowicz podał, że jego redaktorem był ks. prof. Samuel Formankowicz, jednak nie udało się znaleźć dzieła wspomnianego autora pod tym tytułem.

¹⁰⁸ *Francisci Toleti e Societate Jesu... Instructio Sacerdotum ac de septem peccati mortalibus...*, Rzym 1601.

¹⁰⁹ Bardzo trudno stwierdzić, o który dokładnie tytuł chodziło. Na podstawie inwentarza biblioteki stryszowskiej ks. Kolendowicza można przypuszczać, że mowa była o utworze poetyckim – Mikołaj Vernulaeus, *Nicolai Vernulaei Publici Eloquentie Professoris Diius Stanislaus Tragoedia Sacra*, Leuven 1618. Z uwagi na to, że Kolendowicz zaliczył ów tekst do działu modlitewników i opisał jako „Nicolai Vernulaei Elegia oratoria cum Orationibus Miscellaneis et Saxis”, można przypuszczać, że pod tytułem *Thragedia sacra* (odnotowanym w 1748 roku) znajdowało się dzieło: M. Caussin, *Tragoediae sacrae*, Kolonia 1621. Por. jeszcze: B. Tortoletiego pt. *Il Giuramento tragedia sacra di Bartolomeo Tortoletti veronese. Dottore in Sacra Theologia*, Wenecja 1612; por. C. Hoy, *Introductions, Notes, and Commentaries to Texts in 'The Dramatic Works' of Thomas Dekker*, red. F. Bowers, Cambridge, 1980, s. 187.

¹¹⁰ N. Avancini, *Vita et doctrina Jesu Christi: ex quatuor evangelistis collecta [...] per Nicolaum Avancinum*, Kolonia 1701.

¹¹¹ K. Felice, *De Humanis Affectibus ciendis...*, Monachium 1710.

¹¹² F. Servius, *Amicus fidelis usque ad mortem sive modus iuwandi moribundos, aegris sanisque perinde utilis. Editio novissima. Cum licentia Superiorum*, Kraków 1664.

¹¹³ E. Roderici, *Compendium quaestionum regularium r. admodum patris Emanuelis Roderici...*, Kolonia 1618.

¹¹⁴ Bez początku. Trudno stwierdzić, o którą dokładnie chodziło. Być może o księgę medytacji św. Augustyna: *D. Aurelii Augustini Hipponensis Episcopi Meditationum Libellus... apud Seb. Gryphium*, Lyon (Lugdunum) 1543.

¹¹⁵ J.S. Biezanowski, *Oraculum parthenium, Augustissimae Caelorum Reginae, Virginis deiparae absq; macula originali conceptae, honori ex his Salutationis Angelicae verbis... ab eximio Vio Joanne Baptista Agnensi... et a M. Stanislao Josepho Biezanowski, Leopold. In Alma Universitate Cracoviensi Phgilosophiae Doctore...*, Kraków 1668.

¹¹⁶ *Stimulus compunctionis et soliloquia, verbis Sacrae Scripturae intertexta. Per V.P.F. Ioannem a Iesu Maria Carmelitam Disscalceatum Calaguritanum. Opus superiorum permissu in Polonia reimpressum*, Lublin 1690.

Portiuncula quotidiana Sacerdotum in duodecimo¹¹⁷.
 Książek pisanych in quarto – 15.
 Książek drukowanych in octavo różnych – 10.
 Książek drukowanych in duodecimo różnych – 10.
 [s. 493] Mszał Rzymski świątalny większy – 1¹¹⁸.
 Mszałik rekwialny – 1.
 Ewangelijki Polskie – 1.

2. Inwentarz biblioteki plebańskiej w Stryszowie, autor: Franciszek Stanisław Kostka Kolendowicz.

[1773-1780]

Oryginał: APS, *Opisanie parafii w Stryszowie księdza Kolendowicza z inwentarzem biblioteki plebańskiej*, sygn. II.4.2, s. 57-94.

Druk: brak

Wzmiankowanie: brak

[s. 57]

Libri Caeremoniarum ac Rituum

Liber parvus in octavo ad Sacramenta administranda¹¹⁹

Liber Benedictionum in octavo

Liber manuscriptus de Rubricis Breviari in octavo

Decreta Rituum Congregationis ab Anno 1591 ad 1703¹²⁰

Biblia

Liber Evangeliorum Polonicus in octavo.

[s. 58] Expositores

in folio

in quarto

in octavo

[s. 59] Sancti Patres

in folio

[s. 60] in quarto

in octavo

¹¹⁷ *Portiuncula quotidiana sacerdotum, ad mensam altaris praevia: per menses duos distributa. Ubi, quae sciare, vitare, & peragere debet sacerdos, ex sacris litteris, & sanctis patribus summatis collecta*, Bamberg 1729.

¹¹⁸ Już wspomniany wyżej *Mszal rzymski*, wydany drukiem w Kolonii w 1644 roku, naprawiany w 1744 roku przez ks. Wojciecha Rzepeckiego.

¹¹⁹ Bardzo trudno stwierdzić, o którą dokładnie „małą książkę in octavo do udzielania sakramentów” chodziło.

¹²⁰ Por. S. Dziwisz, *Agenda Hieronima Powodowskiego z roku 1591*, Kraków 1967; S. Hołodok, *Źródła do dziejów liturgii sakramentów w diecezji wileńskiej*, „Studia Teologiczne”, 1 (1983) s. 198.

Ascetae et Meditationes

in folio

[s. 61] in quarto

Spiritualis Gratiae Libri seu Revelationis S. Mechtildi concessae Cracoviae 1639¹²¹

in octavo

Respirium Viatorum Gorczyński¹²²

Certamen Spirituale Scupoli [*sic! Scupoli*] 1733¹²³

Distictiones [*sic! Distictiones*] itinerantium Drews Brunsbergae 1701¹²⁴

Quotidianum fossarum a R. Stanicharski conscriptae, Mensis Julias seu Meditationes per Julium Mensem¹²⁵

De Cursu Spirituali et Verbis Domini sui principio et fine¹²⁶

Tarcza przeciw grzechom czyli pobudki do warowania się grzechu przez Lanciego 1697 w Wilnie¹²⁷

Myśli Chrześcijańskie Nep[v]eu w Kaliszu, tomy 2, 1739¹²⁸

Exercitium ac Praesentia Dei, item de frequenti communione de meditatione¹²⁹

Meditationes Avancini seu vita et Doctrina Jesu Christi in Evangelia per Annum¹³⁰

Considerationes in Festa Anni totius Družbicki Calisiis 1680¹³¹

¹²¹ *Spiritualis gratiae libri quinque seu mirabiles revelationes divinitus concessae S. Mechtildi Virgini...*, Kraków 1639.

¹²² M.A. Gorczyński, *Respirium Viatorvm In Solitudine Spirituali: Ubi Per devia Mundi aberrant]tes, fatigati, Sac[ris] aspirationibus, restaurantur*, Kraków 1704.

¹²³ W. Scupoli, *Venerabilis patris Laurentii Scupuli, cler. reg. theatini, Certamen spirituale...*, wyd. 6, Kolonia 1733. Por. J. Sokolski, *Certamen spirituale. Staropolskie poematy alegoryczne o wojnie duchownej*, „Prace Literackie”, 24 (1983) s. 45-84.

¹²⁴ J. Drews, *Distictiones itinerantium piae, iucundae, eruditum cum valido praesidio divorum caelitem et elencho iterum ad praecipua loca orbis terrarum, suppenditaepiss curiosis viatoribus...*, Brunsbergae 1701. Por. *Na większą Pana Boga naszego chwałę y dusz obfite zbawienie święta z Bogiem konfederacya Apostolska do bronieniá Bożey chwály y pomnażania łacnemi sposobámi, zbáwienía dusz całego światá, zapraszaiąca każdego oboiey płci y wszelakiey kondycyi prawego Katolika. Wszytkim, włásne y bliźniego zbawienie kochającym, à z właszcza Duchownym, Pasterzom, Plebanom, Missionarzom, Operaryuszom etc. zalecona od W. X. Jána Drewsa Soc. Jesu. 1701. z Łácińskiego ná Polski ięzyk od X. Michála Ignacego Wieczorkowskiego teyże Societatis Jesu. Kapłana, Missionarzá Perskiego, przelożona, y nieco rozszerzona*, Warszawa 1720; *Bibliografia Estreicher*, <https://www.estreicher.uj.edu.pl/staropolska/baza/wpis/?sort=id&order=1&id=77767&offset=20519&index=14> (dostęp: 20.06.2022).

¹²⁵ Nie udało się ustalić tak autora, jak i konkretnego tytułu.

¹²⁶ Otloh, *Liber de cursu Spirituali...*, Augsburg 1725.

¹²⁷ Chodzi o dzieło Mikołaja Łęczyckiego pt. *Pobudki do warowania się grzechu śmiertelnego i dróg prowadzących do niego...*, wydane w Wilnie w 1697 roku.

¹²⁸ F. Nepveu, *Myśli albo Reflexie Chrześcijańskie przez WX Franciszka Nepueu Kapłana S: J: Językiem francuskim wydane na Polski zas Język przetłumaczone przez WX Tomasza Perkowicza...*, Lwów 1729.

¹²⁹ F. Arias, *Exercitium divinum de praesentia Dei...*, wydanie i rok nieznanne (albo Kolonia 1607, 1616, albo Wiedeń 1743).

¹³⁰ Por. przypis 110.

¹³¹ A.K. Družbicki, *In Festa anni totius considerationes R. P. Gasparis Družbicki Societatis Jesu. Meditaturis ad pios affectus, Concionaturis, Exhortaturis, ad devotos impetus. Accommodatae*, Kalisz 1680.

Fasticulus Menstruus Christianarum Cogitationum Volumuncii [*sic! Calisiis*] 1690¹³²
 Thomae a Kempis De Imitatione Christi¹³³

[s. 62] Libri Precatorii seu do Modlenia

in folio

in quarto

Officia propria Sanctorum Craco[viae] 1730¹³⁴

Publikacja Odpustów za JO. Załuskiego

[s. 63] in octavo

Wyprawa dusz ludzkich¹³⁵

Thesaurus precum Colon[iae] 1623¹³⁶

Arca seu Grationes pro Statu Gratiae et Indulgentiae peccatorum sine principio¹³⁷

Korona WW SS. w Krak[owie] 1732 [*sic! 1752*]¹³⁸

Officia Sanctorum Vitae 1739¹³⁹

Raj Niebieski Serce Pana Jezusa w Krak[owie] 1710¹⁴⁰

Diurnum [Diurnum] Monasticum¹⁴¹

Exercitia

Teologia spekulatywna i dogmatyka

in folio

[s. 64] in quarto

in octavo

¹³² Zapewne chodziło o wydane w szesnastce *Circulus menstruus Christianarum cogitationum...*, Kalisz 1690.

¹³³ Tomasz z Kempen, *De imitatione Christi libri qvator avthore Thoma a Kempis [...] ad autographum emendati*, Kraków 1606.

¹³⁴ *Officia propria sanctorum Ordinis sanctissimi patriarchae ac patris nostri Benedicti: in Sacra ... Cardinalium Congregatione pro Sacris Ritibus... recognita, reformata & approbata et ab eadem Sacra Congregatione pro... Ordinis Claustrali Congregationi concessa*, Kraków 1730.

¹³⁵ *Wyprawa w Drogę Wieczności Dusz Ludzkich Pasterzom pogotowiu...*, Warszawa 1691.

¹³⁶ *Thesaurus precum ac variarum instructionum atque exercitationum spiritualium...*, Kolonia 1623, starodruk w APS, sygn. I.3.1.

¹³⁷ Rok wydania ustalony na podstawie formatu książki, zob. H. Górny, *Arka pociechy albo Godzinki o Pocieszeniu Najświętszej Panny Maryey wszystkim wiernym, osobliwie w Bractwie Paska Rzemiennego, Zakonu braci Eremitów Augustyna S. pocieszenia P. Maryi będącym przez przez W. O. Honorata Górnego wydana a teraz świeżo z Summaryuszem odpustów przedrukowana*, Berdyczów 1761.

¹³⁸ K. Bodurkiewicz, J.J. Matyaszowski, *Korona Wszystkich Świętych (...) odpustami nowo nadanemi, tudzież nabożeństwami (...) wprowadzona*, Kraków 1752.

¹³⁹ Najprawdopodobniej: *Supplementa ad Breviarium romanum seu Officia Sanctorum quorundam recentium, in breviario romano opponenda... a sacra rituum congregatione recognita et approbata. Editio novissima*, Paryż 1739. Ewentualnie: *Officia sanctorum propria, partim recentius pro universa ecclesia praecepta, partim pro particularibus dioecesibus concessa, pro meliore recitantium commoditate collecta et reimpressa...*, Wilno 1739.

¹⁴⁰ *Ray niebieski najśodsze Jezusa Serce w rozkoszy duchowne serc ludzkich opływający, w owoce łask i dobrodziejstw Boskich obfitujący...*, Kraków 1710.

¹⁴¹ *Diurnum Monasticum: Secundum Rubricam...*, 1616.

Teologia moralna
in folio

[s. 65] in quarto

Sententiae Morales Januszowski Crac[oviae]¹⁴²

Casus Conscientiae manuscripti¹⁴³

Cursus Sacramentalis scriptus¹⁴⁴

Theologiae Antoine¹⁴⁵

in octavo

Artis Poenitentiariae Tyrocinium Moscicen[is] Crac[oviae] 1631¹⁴⁶

Monita Generalia Confessarii 1753 Crac[oviae]¹⁴⁷

Compendium breve Materiarum Theologicarum et Jures per Alphabetum digestum sub tit[ulo] Theologia Moralis¹⁴⁸

Tyrocinium Theologicum Francolini Tyrnaviae 1729¹⁴⁹

Examen Ordinandorum Carilli Colon[iae] 1629¹⁵⁰

Liturgiae sive de Missa SS. Patrum¹⁵¹

Scrutinium Sacerdotale Fabii¹⁵²

¹⁴² Zob. przypis 95.

¹⁴³ Chodzi o manuskrypt dzieła pt. *Casus Conscientiae in Praecipuas Quaestiones Theologiae Moralis*.

¹⁴⁴ J.W. Sarnecki i in., *Quaestio theologica, de sacramentis in genere: ex primo tractatu Cursus Sacramentalis correspondente 3. Partis Summae Theologicae D. Thomae quaestioni 60. vsq[ue] ad 65. inclusive, juxta interpretationem commentatorum ejusdem S. Doctoris, praecipue eximij theologi m. Adami Opatovii [...] et m. Martini Radiminiski, philosophiae doctoris [...] depropterea et publicae disputationi exposita, quam praesidente M. Brocki, s. th. baccalaureo [...] suscepit m. Jacobus Sarnecki philosophiae doctor et professor, scholae Sanctae Annae senior propugnandam, anno Verbi Incarnati 1699, Kraków 1699, rkp ks. J. Dembińskiego w APS, sygn. I.2.1.*

¹⁴⁵ P.G. Antoine, *Compendium theologiae moralis universae [...] Pauli Gabrielis Antoine...*, t. 1-2, Kraków 1747-1755; nie wiadomo, które wydanie i który dokładnie tom znajdował się w Stryżowie.

¹⁴⁶ Mikołaj Mościcki (vel z Mościsk), *S. artis Poenitentiariae Tyrocinium Cui elementa ad S. Confessiones, alias edita, nunc vero accuratius correctae, sunt insertae. Examen quoq; approbandorum, ad S. Confessiones excipiendas annexum est. Authore ... S. T. D. ordinis praedicatorum. Cum licentia superiorum, Kraków 1631.*

¹⁴⁷ *Monita Generalia De Officiis Confessarii Ad usum Diocesis Argentin. Edita: Nunc jussu [...] Reverendissimi Domini Andreae Stanisłai Kostka In Żaluskie Żaluski Episcopi Cracoviensis [...] Pro utilitate Diocesis Cracoviensis...*, Kraków 1753.

¹⁴⁸ M. Burkard, *Alphabetum morale seu theologia moralis casibus conscientiae ordine alphabetico elucidata: ex solidae probabilitatis principiis deducta conferentiis Carolinis accommodata*, Wenecja 1762.

¹⁴⁹ B. Francolini, *Tyrocinium theologicum: quo traditur compendia notitia theologiae scripturalis, theologiae scholasticae, theologiae polemicae, facultatis canonicae, theologiae moralis, ac theologiae mysticae...*, Trnawa 1729.

¹⁵⁰ M. Carillo, *Examen siue Itinerarium ordinandorum, tam ordinandis, quam ordinatis apprimè necessarium. Ex Scriptura Diuina, sacris canonibus ac Concilijs, & praecipue Tridentino desumptum a R.D. Martino Carillo...*, Kolonia 1629.

¹⁵¹ Zob. przypis 105.

¹⁵² F. Incarnato, *Scrutinium sacerdotale...*, Kolonia 1610.

Sententiae Sacrae Januszowski 1699 seu Theologiae Morales nonnulla capita¹⁵³
Elementa ad Confessiones Moscianensis¹⁵⁴

[s. 66] Polemici seu Controversi

in folio

in quarto

in octavo

[s. 67] Concionatores

in folio

Officina Emblematum Niesporkowicz de B[eatissima] V[irgine] Maria¹⁵⁵

Conciones Fabri in Dominicis¹⁵⁶

Syllabus Marianus Węgrzynowicz¹⁵⁷

Kazania Rychlewicza¹⁵⁸

Nuptiae Agni. Kazania na Ś[więta] Pana Jezusa, N[ajświętszej] P[anny] M[arii]
i WW[szystkich] SS[więtych] Pańskich¹⁵⁹

Kazania Niedzielne Birkowskiego¹⁶⁰

in quarto

Nucleus in Dominicis et D. Festa Copensteinii 1618 Moguntiae¹⁶¹

Christologia seu Sermones de Passione Domini Povodowii Crac[oviae] 1606¹⁶²

¹⁵³ F. Ohm Januszowski, *Sententiae Sacrae In Quinq[ue] Opuscula Divisae: De Symbolo Apostolorum seu De Fide, De aliis Virtutibus [...], De Opposito Virtutum sc[ilicet] De Peccatis, De Decem Dei Praeceptis ubi breviter De Praeceptis Ecclesiae Tandem De Sacramentis In gratiam et commodum Ordinandorum...*, Kraków 1699, starodruk w APS, sygn. I.3.1.

¹⁵⁴ M. Mościcki, *Elementa ad S. Confessiones: non tantum sacerdotibus in foro poenitentiae tyronibus apprime necessaria: verum etiam omnibus poenitentibus exacte confiteri volentibus, summe utilia: duodecim partibus comprehensa*, Kolonia 1618.

¹⁵⁵ Zob. przypis 85.

¹⁵⁶ Zob. przypis 83.

¹⁵⁷ A. Węgrzynowicz, *Syllabus Marianus Syllabarum Consonantium alias Discursus Concionatorii In Titulos B. V. Mariae a Syllabis initiatos...*, Lwów 1717.

¹⁵⁸ Zob. przypis 82.

¹⁵⁹ A. Węgrzynowicz, *Nuptiae Agni, Gody Baranka Apokaliptycznego, Albo Kazania Na Uroczyste Świąta, Pana Jezusowe, Najświętszej Panny, y Świątych Bożych, napisane*, Kraków 1711. Por. np. J. Krocak, *Nauka o kamieniach i jej źródła w cyklu kazań Nuptiae Agni Antoniego Węgrzynowicza*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, 31 (2017) s. 269-292.

¹⁶⁰ Zob. przypis 15.

¹⁶¹ J.A. Copenstein, P. de Besse, *Nucleus Copensteinii Ex Conceptibus Besseanis In Dominicis Omnes Per Annum*, Moguncja 1618.

¹⁶² H. Powodowski, *Christologiae seu Sermonum de Christo Pars Prior: In festis suae Diuinissimae Infantiae sacris, continens Sermones seu Orationes XX. Quorum tabulam versa pagina exhibebit. Autore B. Hieronymo Povodovio Archipresbytero Cracouiensi. Cum indicibus verborum et rerum: locorum scripturę sacre: et autorum citatorum, exquisitissimis, ab autore collectis. Prouerb. XXX. Non didici sapientiam et novi scientiam Sanctorum. Cum Privilegio S. R. M.*, Kraków 1606; por. J. Mandziuk, *Zbiory kazań w bibliotekach śląskiego duchowieństwa diecezjalnego w XVII wieku*, „Sacculum Christianum”, 10 (2003) nr 1, s. 78.

Conciones ex B. Alberto Magno in Dominicis Collecti per Okolski Crac[oviae] 1649¹⁶³

Postylla Wujka w Krak[owie] 1617¹⁶⁴

Conciones in Quadragesimam Karoli Hon.¹⁶⁵

[s. 68] in octavo

Promptuarium Catholicum in Dominicis et Festa Stapletonis¹⁶⁶

Index in Breviarium Concilii Tridentici [*sic! Tridentini*] ad conciones aptissimus

Colon[iae]¹⁶⁷

Sermones Pepin¹⁶⁸

Catheismus

in folio

in quarto

in octavo

Ius Commune Civile

in folio

in quarto

[s. 70] in octavo

Processus Civilis Iuris Saxonii Magdenburgensis per Formankowicz Crac[oviae]¹⁶⁹

Ius Canonicum

in folio

Synodus Łubiensciana¹⁷⁰

Synodus Szyszkowiana¹⁷¹

in quarto

Quaestio Juridica de consanguinitate per Marxen 1775¹⁷²

Epistola Pastoralis Załuski¹⁷³

Decisiones canonice de qualitate ordinandorum per Toryanis Crac[oviae]¹⁷⁴

¹⁶³ Zob. przypis 89.

¹⁶⁴ Zob. przypis 91.

¹⁶⁵ Zob. przypis 88.

¹⁶⁶ Zob. przypis 101.

¹⁶⁷ J. Voellus, J. Viennotus, *Index in breviarium concilii Tridentini & octavarium Rom. ad conciones aptissimus...*, Kolonia 1640.

¹⁶⁸ Zob. przypis 100.

¹⁶⁹ Zob. przypis 107.

¹⁷⁰ Zob. przypis 87.

¹⁷¹ Zob. przypis 86.

¹⁷² K. Marxen, *Quaestio canonico-civilis de consanguinitate et affinitate...*, [brak danych o miejscu wydania] 1775.

¹⁷³ Por. S. Litak, *Archiwa kościelne a badania geograficzno-historyczne (Główne typy źródeł)*, „Poznańskie Studia Teologiczne”, 3 (1981) s. 337-347.

¹⁷⁴ J.K. Toryani, *Decisiones canonicae de qualitate ordinandorum...*, Kraków 1775.

[s. 71] Historia Sacra

in folio

Opisanie Kościoła Stryszowskiego pod tytułem S. Jana Kantego, to jest w Zakrystyi dla bezpieczeństwa zamknięta¹⁷⁵

Łaski Anny S. w Kościele Zakrzowskim Fary stryszowskiej przepisane 1776 w Zakrystyi

Te same łaski S. Anny w książce czerwonej dawniejszego pisma, tamże¹⁷⁶

in quarto

Skarb karmelitański czyli Historia o Zakonie Karmelitańskim i Szkaplerza¹⁷⁷

in octavo

Historia Passionis Christi¹⁷⁸

[s. 72] Vitae Sanctorum

in folia

Życie S. Jana Kantego po łacinie wyrażone w książce wielkiej w skórze białej Romae 1733 sub Quaestis de vitalibus S. Cantii, tit[ulus] Rituum Congregationis etc.¹⁷⁹

Życie S. Jana Kantego po łacinie in corio albo sub quaest. de cultu immemorabili S. Joannis Cantii Romae 1675, tit[ulus] Congregatione S. Rituum¹⁸⁰

in quarto

Życie Pana Jezusa

[s. 73] in octavo

Historia Profana

in folio

Historia Świata Polskim Językiem¹⁸¹

in quarto

[s. 74] in octavo

Medici

in folio

[s. 75] in octavo

Veritas Consilii Burgofonte: Inti seu sistema Jansenei Politium, tom[us] 1, Augustae Vindelicorum¹⁸²

¹⁷⁵ Chodziło zapewne o: APS, sygn. II.4.4, *Opisanie parafii w Stryszowie*.

¹⁷⁶ Obie wyżej wymienione nie zachowały się.

¹⁷⁷ Zob. przypis 97.

¹⁷⁸ A.S. Radziwiłł, *Historia Passionis Christi punctatim, animae devotae per tres libros & capita exposita*, Warszawa 1650.

¹⁷⁹ Woluminy tego opracowania nie zachowały się do chwili obecnej, również w Stryszowie, por. Zawadzki, *Stan badań*, s. 9.

¹⁸⁰ *Congregatione Sacrorum rituum sive Eminentissimo ac Reverendissimo D. Card. Vidono Cracouiens. Canonizationis Beat. Joannis Cantij Presbyteri saecularis, Sacrae Theologiae Doctoris et in Alma Universitate Academiae Cracouiensis professoris. Positio super dubio. An sententia Illustrissimi Episcopi Laodicensis, Judicis subdelegati, super cultu immemorabili, et casu excepto á Decretis fel. recordationis Urbani Octavi sit confirmanda in casu...*, Rzym 1675.

¹⁸¹ Najpewniej mowa o: M. Bielski, *Kronika wszystkiego świata*, Kraków 1564.

¹⁸² I. i A. Wagner, *Veritas Consilii Burgofonte: Initi Ex Ipsa Hujus Executione Demonstrata Seu Verum Sistema Jansenismi Et Evolutio Mysteriorum Iniquitatis ...*, Augsburg 1764.

Oratores

in folio

in quarto

[s. 76] in octavo

Nicolai Vernulaci Elegia oratoria cum Orationibus Miscellaneis et Saxis¹⁸³

Poetae

in folio

[s. 77] in quarto

Apolog o wdzięczności pisany¹⁸⁴

in octavo

Parnassus biceps [*sic! bicollis*] Nomessei¹⁸⁵

Dicteria Proverbialia, Rhythmica 1619 Francoforti¹⁸⁶

Sententiae Poetarum Maioris 1549¹⁸⁷ cum Elegiis Nunceri Regiomonti 1550¹⁸⁸

Prosodia Smetii¹⁸⁹

Valerii Martialis Epigrammata¹⁹⁰

Ovidii Nassonis Haeroidum Epistolae 1563¹⁹¹

Tragoediae Caus[s]ini Coloniae 1621¹⁹²

Regina Poloniae seu Elegia de Prodigiosis Imaginibus B[eatissimae] V[irginis]

Mariae Kalissii Krasuski 1669¹⁹³

Oraculum Parthanium seu anagrammata in Ave Mariae Biezanowski Cracoviae 1668¹⁹⁴

Epigrammata Aveni [*sic! Oveni*]¹⁹⁵

¹⁸³ Zob. przypis 109.

¹⁸⁴ Nie udało się ustalić, o który dydaktyczno-moralizatorski krótki utwór dokładnie chodziło.

¹⁸⁵ M. Nomesseus, *Nicolai Nomesseii Charmensis Lotharingi Parnassus bicollis, quid tertiae et novissimae huic edition recens adiectum...*, Moguncja 1608.

¹⁸⁶ A. Gärtner, *Dicteria proverbialia, rhythmica, ab antiquitate mutuata et doctrinam ethicam complectentia: cum versione Germanica Andreae Gartneri... His accesserunt Marcolphus... sortilegium rhythmicum, prognostica seu practica perpetua...*, Frankfurt 1619.

¹⁸⁷ Grzegorz Wielki, *Sententiae Veterum Poetarum per Locos Communes Digestae: Et Adiectis Graecis Quibusdam Sententiis, Iam Denovo Auctae et Recognitae*, Lipsk 1549.

¹⁸⁸ Nie udało się ustalić, o którą dokładnie książkę chodziło, która była wydana w Królewcu w 1550 roku.

¹⁸⁹ H. Smet, *Prosodia Henrici Smetii, Alostani med. D. promptissima. Quae syllabarum...*, Lyon 1624.

¹⁹⁰ *M. Valerii Martialis Epigrammata...*, Lejda 1661.

¹⁹¹ Publius Ovidius Naso, *Metamorphoses Ovidii*, Frankfurt 1563.

¹⁹² M. Caussin, *Tragoediae sacrae*, Kolonia 1621. Por. przypis 109.

¹⁹³ M. Krasuski, *Regina Poloniae Augustissima Virgo Mater Dei Maria In Regno Polonorum Beneficientia Prodigiosarum Imaginum [...] Lyrica Poesi*, Kalisz 1669.

¹⁹⁴ Zob. przypis 115.

¹⁹⁵ Mowa o epigramatach Johna Owena, jednak nie jest możliwe ustalenie daty wydania, por. *Joannis Audoeni Epigrammatum libri III*, London 1606; *Epigrammatum Ioannis Owen... liber singularis*, London 1607.

Proverbia Italica et Latina¹⁹⁶

Lyrice Carbovii¹⁹⁷

[s. 78] Grammatici

in folio

in quarto

in octavo

Grammatica Graeco-Latina¹⁹⁸

Italica et Gallica¹⁹⁹

[s. 79] Libri Ecclesiae Stryszoviensis

[s. 81] Metricae Baptisatorum

Metrica Baptisatorum ab Anno Domini 1722 ad Annum Domini 1751²⁰⁰

Metrica Baptisatorum ab Anno Domini 1752 ad Annum Domini 1765²⁰¹

Metrica Baptisatorum ab Anno Domini 1766 continuatur²⁰²

Metricae Mortuorum

Metrica Mortuorum ab Anno Domini 1730 continuatur²⁰³

[s. 82] Metricae Copulatorum

Metrica Copulatorum ab Anno Domini 1729 [sic! 1718] ad Annum Domini 1770

[sic! 1771]²⁰⁴

Metrica Copulatorum ab Anno Domini 1773 [sic! 1772] continuatur²⁰⁵

Regestra Parochianorum

Liber oblongus Parochianorum ab Anno Domini [...]

[s. 83] Inventaria Ecclesiae

Libri seu Regestra Decimarum Missalium seu Taczma

Memoratur Regestrum Missalium antiquum in Processu circa Missalia cum Stryszów sed illud non est.

Liber Missalium manu II[lūstris] Re[verendī] Rzepecki scriptus ab Anno 17[.]

Liber Missalium et Decimarum ab Anno Domini 1773²⁰⁶

[s. 84] Libri Censum

Liber Censuum oblongus scriptus manu II[lūstrium] Re[verendorum] Rzepecki et Dembiński inchoatus Anno [...]

Regestra Vaccarum Ecclesiae

Regestrum Vaccarum Ecclesiae ab Anno 1773

¹⁹⁶ J.P. Rudolphus, *Proverbia italica et latina, collecta & in ordinem alphabeticum ad discipulorum usum digesta: his accesserunt nonnullae sententiae & in calce cuiusq. litterae phrases proverbiales...*, Pesaro 1615.

¹⁹⁷ Zbyt mało informacji, by ustalić dokładny tytuł.

¹⁹⁸ Może była to: *Grammatica Graeca, cum Latina congruentis: In Usam Scholarum tam Illustrum quam Trivialium, electoratus Saxonici...*, Bazylea 1594.

¹⁹⁹ Najprawdopodobniej była to: S. Lentulo, *Grammatica italica et gallica in germanorum, gallorum et italorum gratiam latine accuratissime conscripta...*, Frankfurt 1590.

²⁰⁰ APS, sygn. II.1.1.1, Metrica Matrimonialis (1772-1782) et Baptisatorum (1722-1751).

²⁰¹ APS, sygn. II.1.2, Metrica Baptisatorum 1752-1765.

²⁰² APS, sygn. II.1.3, Liber Baptisatorum 1766-1780.

²⁰³ APS, sygn. II.1.5, Catalogus Mortuorum 1730-1779.

²⁰⁴ APS, sygn. II.1.1.2, Metrica Matrimonialis (1729-1771) et suplementum (1718-1724).

²⁰⁵ Przypis 200.

²⁰⁶ APS, sygn. VII.2, VII.3.

- [s. 85] Regestra Accidentium
 Regestrum Accidentium in folio ab Anno Domini 17[..]
 Regestra Proventuum Ecclesiae
 Regestra Expensarum Ecclesiae
 [s. 86] Acta Ecclesiae
 Acta Ecclesiae Stryszoviensis ab Anno Domini 1773 in folio
 Libri Subditorum Ecclesiae
 Liber Subditorum Ecclesiae longus ab Anno [...]
 [s. 87] Libri seu Summaria Documentorum Ecclesiae
 Summarium Documentorum Ecclesiae iuxta seriem Annorum collectum Anno Domini [...] in folio²⁰⁷
 Liber quatuor librarum papiri, manu Perillustris DM Michaelis Kamelski Decani Zathoriensis subscriptus, iuxta varia iura et materias distinctum
 Summarium Documentorum Ecclesiae simile in una libra ad archivum decanatus zathoriensis circa Ecclesiam Zathoriensem in folio
 Summarium Documentorum Ecclesiae simile oblongum in aliquot philuris compilatum Anno Domini 17[..
 Liber Quietationum
 De censibus, missalibus, decimis
 Liber quietationum de censibus decimis, missalibus etc. in folio iuxta materias distinctarum ab Anno Domini [...] ²⁰⁸
 [s. 88] Inventaria Domus Plebanalis
 Percepta Domus Plebanalis
 [s. 89] Libri Confraternitatis Consolationis B[eatissimae] V[irginis] Mariae in folio
 Modus recipiendi sodales ad Confraternitatem B[eatissimae] V[irginis] Mariae in nuda papiro²⁰⁹
 Liber Consolationis compactus w aksamicie czerwonym z brzegami z bokami złotemi comparatus anno 1779 sub tit[ulo] Pars prima, [biała]²¹⁰
 Regestrzyk mały obdużny wpisanych Braci i Siostr od R[oku] P[ąńskiego] [...] ²¹¹
 [s. 90] in quarto
 Opisanie Bractwa Pocieszenia N[ajświętszej] P[anny] Maryi starym drukiem bez początku w pergaminie czerwonym²¹²
 [s. 91] in octavo
 1775, Źródło łask nieprzebrane Odpustów Bractwa Pocieszenia Najświętszej Panny Maryi przez X. Gieszkę w Krak[owie] 1776²¹³

²⁰⁷ Zob. APS, sygn. II.2.2, *Fascykul kopii wszystkich znanych Kolendowiczowi spraw zw. z przeszłością parafii Stryszów*.

²⁰⁸ Najprawdopodobniej mowa o: APS, sygn. II.2.5, *Fascykul z dokumentami w sprawie sporów między księdzem Aleksandrem Piotrowskim i Michałem Wilkońskim*.

²⁰⁹ *Modus recipiendi et absolvendi cincturatos almae Archiconfraternitatis Beatæ Mariæ de Consolatione, et S. Matris Monicæ et propriis Ordinis Eremit. S. Augustini Romæ...*, Monachium 1704.

²¹⁰ Obecnie w: APS, sygn. IX.2, *Księga Bractwa Pocieszenia N.M.P.*; por. przypis 215.

²¹¹ Była to stara księga wpisowa członków bractwa, którą w przyszłości połączono w jedną z wyżej wymienioną, zob. tamże.

²¹² Zob. przypis 99.

²¹³ P. Geszka, *Źródło łask nieprzebrane odpustów od Świętej Stolicy Apostolskiej nadanych Arcybractwu Pocieszenia Najświętszej Maryi Panny*, Kraków 1766; por. K.S. Moisan, *Matka Boska*

- Arka etc., czyli Nabożeństwo Bractwa Pocieszenia²¹⁴
 Liber pro inscribendis sodalibus²¹⁵
 [s. 93] De Requiem
 1775, Missale de Requiem comparatum in corio nigro
 1775, Missale simile
 Libri ad Chorum et Cantum²¹⁶
 Graduale vetus deterioratum in folio
 Antiphonarium simile – in folio
 Psalterium simile – in folio²¹⁷
 Officium Defunctorum in octavo in pergaminie albo²¹⁸
 Officium simile alterum
 Breviarium deterioratum²¹⁹
 Agenda in quarto
 Processionale in quarto novum
 Officia parva de B[eatissima] V[irgine] Maria seu libelli parvi ad cantandum salve
 Mundi Domina, Caelorum Regina etc. in duodecimo
 [s. 94] Expensa – Domus Plebanalis
 Missalia Ecclesiae
 Missale recentius in corio nigro cum lateribus deauratis, libulis aut custodibus
 rubris sericis editum Anno comparatum per Il. Dembiński
 Missale antiquum multum deterioratum in corio nigro editum Anno [...] comparatum
 per Re. Rzepecki, hoc Anno 1780 renovatum cum additamentis singulis viridibus
 Missale antiquissimum deterioratum, hoc renovatum Anno [...] cum additamentis²²⁰
 1775, Missale antiquum cum novis additamentis in corio nigro recens comparatum

Pocieszenia, w: *Maryja Orędowniczka Wiernych*, red. K.S. Moisan, B. Szafraniec, Warszawa 1987, s. 133-136.

²¹⁴ Najpewniej powtórzenie występującego wyżej modlitewnika o. Honorata Górnego pt. *Arka pociechy*, zob. przypis 137.

²¹⁵ W jedną księgę połączył starsze ks. Ludwik Andrusikiewicz. Na karcie tytułowej z poprzedniej księgi ks. Andrusikiewicz poczynił głose: „Comparat. 1780: Transumptum ex alio Catalogo ab Anno [...] noviter consuere et introduci curavit Ludovici Andrusikiewicz parochus Stryszoviensis Anno Domini 1853 die 16ta Januarii”, zob. APS, sygn. IX.2, s. 7.

²¹⁶ Większość z nich została już wymieniona wyżej i stanowi po dziś dzień własność parafii Stryszów.

²¹⁷ *Psalterium dispositum per hebdomadam cum Ordinario Officii de Tempore...*, Antwerpia 1638, starodruk w APS, sygn. I.1.3.

²¹⁸ W białym pergaminie.

²¹⁹ Chodzi o *Breviarium Romanum...*, Wenecja 1744, starodruk w APS, sygn. I.1.15.

²²⁰ Wskutek zniszczenia zostały połączone w latach 80. XVIII wieku w dwie księgi, zob. APS, sygn. VII.2, VII.3.

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie (AKMK)

sygn. AV Cap 33, *Acta visitationis exterioris decanatus Skavinensis, Novi Montis, Oswencimensis, Zatoriensis... a. D. 1618 per R. D. Joannem Foxium, archidiaconum Cracoviensem.*

sygn. AV Cap 28, *Acta visitationis exterioris decanatus Witoviensis, Opatovecensis, Skavinensis, Zatoriensis... a. D. 1610.*

sygn. AV Cap 17, *Acta visitationis exterioris decanatum Oswiecimensis, Novi Montis, Zatoriensis... a. D. 1598.*

sygn. AV Cap 45, *Liber visitationum a R. D. Joanne Tarnowski... in annis 1644-1647 expeditarum.*

sygn. Tab. Zał. 8, *Tabele Załuskiego*, tab. 62.

sygn. APA 300, *Teczka parafii Stryszów.*

sygn. AV Cap 20, *Visitatio decanatum Novi Montis, Volbromiensis, Leloviensis et Zatoriensis de mandato R. D. Bernardi Maciejowski, episcopi Cracoviensis et ducis Seve-riensis a. D. 1602.*

sygn. AV 16, *Visitatio ecclesiarum decanatum Zathoriensis et Oswiecimensis et Zywe-censis per R.D. Remigium Suszycki, canonicum Cracoviensem, specialiter deputatum anno 1708 et 1709 expedita ex peracta. Ad calcem ad positum est.*

sygn. AV 8, *Visitatio quindecim decanatum, nempe: Skavinensis, Zathoriensis... in annis 1663-1665 expedita.*

sygn. AV 35, *Visitatio ecclesiarum parochialium, praebendarum, capellarum, hospitalium atque confraternitatum, nec non beneficiorum in decanatibus Oswiecimensis et Zathoriensis....*

Archiwum parafialne w Stryszowie (APS)

sygn. VIII.6, *Księga wizyt dziekańskich w Stryszowie.*

sygn. II.4.9, *Liber omnium parochorum, administratorum, cooperatorum parochiae Stryszow.*

sygn. II.4.2, *Opisanie parafii w Stryszowie księdza Kolendowicza z inwentarzem biblioteki plebańskiej.*

sygn. II.1.1.1, *Metrica Matrimonialis (1772-1782) et Baptisatorum (1722-1751).*

sygn. III.1.3, *Fundationes Parochiae Stryszow. XVIII wiek.*

sygn. II.1.5, *Catalogus Mortuorum 1730-1779.*

sygn. II.4.5, *Memorabilia. Kronika Parafii 1772-1941.*

sygn. III.1.7, *Varia I.*

sygn. III.1.8, *Varia II.*

sygn. II.4.6, *Żeliwski Stanisław, Historia parafii stryszowskiej Archidiecezji Krakowskiej [mps].*

Archiwum Prowincji Bernardynów (APB)

sygn. IV-a-1, *Historia Calvariae...*

Starodruki

- Birkowski Fabian, *Kazania Na Niedziele i Święta Doroczne (...): Na każdą Niedzielę po dwojgu Kazań y na Święta przedniejsze*, Kraków 1623.
- Gutowski Walerian, *Kwadraezymał cały albo Kazania w polskim języku na Ewangelie każdodziennie zupełnego Postu świętego*, Kraków 1688, starodruk w APS, sygn. I.3.4.
- Kazania różne*, Kraków 1711, starodruk w APS, sygn. I.3.6.
- Korczyński Kasjan, *Kazania w Katedrze Krakowskiej różnemi czasy przez kilka lat miane, a potom złożone na niedziele całego roku z przydaniem innego podczas zaczynającego się Sejmu Covocationis na solennej o Duchu S. wotywie R. 1765...*, t. 1, Kraków 1764, starodruk w APS, sygn. I.3.5.
- Mszal z Zakrzowa*, starodruk w APS, sygn. I.1.10.
- Opisanie Bractwa Pocieszenia Naświętszej Panny Marijej złączonego z Bractwem Pasa Rzemiennego zakonu pustelników Augustyna s. wespół z odpustami y przywilejami od Stolice Apostolskiej tym bractwom nadanymi*, Warszawa 1634, starodruk w Bibliotece Narodowej, sygn. mf. B2024, s. 90-95.
- Processionale, responsoria, antiphonas...*, Kraków 1725, starodruk w APS, sygn. I.1.5.

Źródła drukowane

- Album Studiosorum Universitatis Cracoviensis*, t. 2, fasc. 2, *Ab anno 1515 ad annum 1551*, Kraków 1892.
- Heumann Stanisław, *Wiadomość o parafiach mucharskiej, zembrzyckiej i suskiej napisane przez proboszcza zembrzyckiego księdza Stanisława Heumanna w latach 1898-1900*, red. T. Wojtanek, T. Fidelus, E. Fidelus, Wadowice 2018.

Opracowania

- Dynowska Maria, *Birkowski Fabian*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. 2, red. W. Konopczyński, Kraków 1936, s. 104-105.
- Graczyk Waldemar, *Księgozbiory kolegiów kanonickich archidiaconatu wojnickiego do 1786 roku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 112 (2019) s. 137-150.
- Graff Tomasz, *Najstarsze Bractwo Różańcowe w Wadowicach 1616-1822*, Kraków 2020.
- Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953.
- Iwańska-Cieślak Bernardeta, *Biblioteka kapituły katedralnej we Włocławku*, Bydgoszcz 2013.
- Kapuścińska Anna, *Recepcja Skargowskiej metody parenetycznej w polskim żywotopisarstwie XIX wieku, Prokop Leszczyński OFMCap (1812-1895) i ultramontańskie źródła „renesansu” hagiografii potrydenckiej*, „Acta Universitatis Lodzianensis”, 3/21 (2013) s. 317-344.
- Kapuścińska Anna, *Żywoty świętych Piotra Skargi: hagiografia, parenetyka, duchowość*, Szczecin 2008.
- Kracik Jan, *Biblioteki parafialne a prywatne księgozbiory duchowieństwa. Dekanat Nowa Góra w XVI-XVIII w.*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 32 (1976) s. 249-271.
- Kot Stanisław, *Szkolnictwo parafialne w Małopolsce XVI-XVIII wieku*, Lwów 1912.
- Kowalski Waldemar, *Reformacja a edukacja religijna w Małopolsce w połowie XVI wieku. Najważniejsze problemy i postulaty badawcze*, w: *Reformacja w Małopolsce w starodrukach i historiografii*, red. J. Dążyk, W. Kowalski, Kielce 2020, s. 15-26.

- Kozińska Joanna, *Zbiory starych księzek w bibliotekach parafialnych i klasztornych*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 77 (2002) s. 41-51.
- Krętosz Józef, *Józefiński proces budowy Kościoła państwowego na terenie monarchii habsburskiej w okresie rządów cesarza Józefa II (1780-1790)*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, 29 (1996) s. 40-67.
- Kufel Robert Romuald, *Kancelaria, registratura i archiwum parafialne na ziemiach polskich od XII do początku XXI wieku*, Zielona Góra 2011.
- Kumor Bolesław Stanisław, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. IV, Kraków 2002.
- Lenczowski Franciszek, *O kościołach i parafiach w Stryzowie i Zakrzowie*, „Nasza Przyszłość”, 45 (1976) s. 191-233.
- Marszałska Jolanta Małgorzata, *Inwentarze ksiąg biblioteki opactwa cystersów w Szczyrzycu do końca XIX wieku*, „Saeculum Christianum”, 22 (2015) s. 184-193.
- Marszałska Jolanta Małgorzata, *Księgozbiór kanoników i wikariuszy kapituły kolegiackiej pw. Narodzenia NMP w Tarnowie (XV-XVIII w.) w zbiorach biblioteki tarnowskiego seminarium duchownego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 112 (2019) s. 219-235.
- Moskal Tomasz, *Biblioteka parafialna w Łęcznej w okresie przedrozbiorowym*, w: *Studia z dziejów parafii p.w. św. Marii Magdaleny w Łęcznej*, Łęczna 2010, s. 115-120.
- Moskal Tomasz, *Księgozbiór parafii w Białej w świetle wizytacji generalnej z 1748 roku*, „Roczniki Humanistyczne”, 58 (2010) s. 113-122.
- Mrozowska Kamilla, *Franciszek Kolendowicz*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. 13, red. E. Rostworowski, s. 311-312.
- Pabin Władysław, *Inwentarz biblioteki bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej z 1617 roku*, „Przegląd Kalwaryjski”, 7 (2002) s. 205-232.
- Perlakowski Adam, *I Krakowskie Spotkania Źródłoznawcze: teoria a praktyka edycji nowożytnych źródeł w Polsce XVI-XVIII wieku (Kraków, 19-20 listopada 2009 roku)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, 137 (2010) s. 223-225.
- Płonka Mirosław, *Dzieje parafii w Stryzowie – od początków do 1848 roku*, Kraków 2024.
- Płonka Mirosław, *Stanisław Żeliwski – Szkic biograficzny proboszcza stryszowskiego zgładzonego w KL Auschwitz-Birkenau*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 116 (2021) s. 351-370.
- Sadowska Jadwiga, Zimnoch Katarzyna, *Biblioteki i ich użytkownicy – od elitarności do powszechności?*, w: *Biblioteki bez użytkowników...? Diagnoza problemu, V Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Supraśl, 14-16 września 2015*, red. H. Brzezińska-Stec, J. Żochowska, Białystok 2015, s. 17-36.
- Sondel Janusz, *Z dziejów Katedry Prawa Rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego*, „Prace Komisji Historii Nauki PAU”, 12 (2013) s. 81-116.
- Stolarczyk Tomasz, *Biblioteka przy kościele kolegiackim w Wieluniu w świetle inwentarza z 1766 roku*, „Rocznik Wieluński”, 11 (2011) s. 47-62.
- Szady Joanna, *Inwentarz księgozbiorów parafialnych z drugiej połowy XVIII wieku – nowa metoda edycji*, „Textus et Studia”, 5 (2016) s. 77-91.
- Szady Joanna, *Księgi kaznodziejskie z końca XVIII wieku w Beszowej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 82 (2004) s. 289-304.
- Szczepaniak Jan, *Duchowieństwo diecezji krakowskiej w XVIII wieku. Studium prozopograficzne*, Kraków 2010.
- Ścieżor Tomasz, *Historyczna Klecza*, w: *Klecza pod Wadowicami. Praca wydana z okazji 700-lecia wsi i 650-lecia parafii*, red. T. Ścieżor, Klecza 2004, s. 7-82.

- Wiślicz Tomasz, *Zarobić na duszne zbawienie. Religijność chłopów małopolskich od połowy XVI do końca XVIII wieku*, Warszawa 2001.
- Wolnik Franciszek, *Rękopisy liturgiczne źródłem do badań historycznych*, „Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars”, 22 (2016) nr 1, s. 69-86.
- Wyczawski Hieronim Eugeniusz, *Biblioteki parafialne w diecezji krakowskiej u schyłku XVI w.*, „Polonia Sacra”, 6 (1953/1954) z. 2, s. 114-142.
- Zahajkiewicz Marek, *Funkcja i znaczenie biblioteki parafialnej lub klasztornej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 77 (2002) s. 9-17.
- Zawadzki Roman Marian, *Stan badań nad życiem i spuścizną rękopiśmienną św. Jana z Kęt*, „Annalecta Cracoviensia”, 5 (1973) s. 7-48.

Netografia

- Albert Rzepecki, http://cac.historia.uj.edu.pl/osoba/1708010_Albert_Rzepecki (dostęp: 26.03.2021).
- Franciszek Stanisław Kostka Kolendowicz, http://cac.historia.uj.edu.pl/osoba/2017989_Franciszek_Stanis%C5%82aw_Kostka_Kolendowicz (dostęp: 29.03.2021).